

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Slægt & Data

15. årgang nr. 1 / 2001

Bestyrelsesmøde

Formand Svend-Erik Christiansen

Bestyrelsen beretter

læs side 12

DIS-generalforsamling den 21.april i Odense

læs på bagsiden

Omtale af forskellige programmer

Der er nu indtastet 92%
af 1801-folketællingen

*læs side 10 og følg med:
www.dis-danmark.dk/kipkort*

Den nye kirkebog DNK
i elektronisk form

læs side 4

DNK i det virkelige liv

læs side 7

Microsoft Internet Explorer
Adresse: http://www.dis-danmark.dk/kipkort/index.htm

KipFolder

Oversigt over indtastede folketællinger

Sensit opdateret: 6. februar 2001

I samarbejde mellem DIS (Danish Data Arkiv) og DIS-Danmark, et medlem af Slægteforbundet, er der nu et folkestedsregister, der i forbindelse med folkestedsprojektet er indlæst eller under indlæsning. Oversigtskortene til venstre vil hjælpe på det enkelte felt for amt og årgang i indtastnings tabel. De vejledninger er under udarbejdelse.

KIRKEBOK	1781	1801	1825	1850	1870	1890	1906	1925	1946	1958	1970	1981	1986
Horsing Amt													
Ålborg Amt													
Thisted Amt													
Viborg Amt													
Skanderborg Amt													
Århus Amt													
Ringkøbing Amt													
Ribe Amt													

Udgives af DIS-Danmark
Databehandling i Slægtsforskning
Mail: admin@dis-danmark.dk
www.dis-danmark.dk

Adresseændringer meddeles til:

Kasserer:
Werner Wittekind
Rudersdalsvej 114
2840 Holte
Tlf. 45 41 43 15
Mail: werner.wittekind@post2.tele.dk

Redaktør:

Hanne Marie Rud
Thøger Larsens Allé 48
2750 Ballerup
Tlf. 44 66 17 04
Mail: Hanne@Rud.net

Trykkeri: Grafisk Data Center
Trykplag: 3.100 eksemplarer.
Redigering: Katrine Rud

Artikler i bladet afspejler ikke nødvendigvis foreningens holdning. Artikler uden forfatterangivelse kan betragtes som foreningsstof. Redaktionen påtager sig intet ansvar for uopfordret indsendt materiale og forbeholder sig ret til redigering af tilsendte artikler. Eftertryk er tilladt efter aftale med redaktionen. Det skal forsynes med tydelig kildeangivelse og med tilsendelse af det aftrykte.

Bladet udkommer 4 gange årligt.

Næste deadline: Udkommer:
1. maj 2001 juni 2001
1. august 2001 september 2001
1. november 2001 december 2001
1. februar 2002 marts 2002

Bladet sendes gratis til medlemmer af DIS-Danmark.

Medlemskontingent i 2001: 125 kr.
Løssalg pris: 35,00 kr. pr. nr.
Girokonto: 501-2058

ISSN 0903-6172

Indhold i nr. 1 / 2001

- 3 Kalenderen + Fejl ved adressering af sidste blad
- 4 Den Ny Kirkebog er i elektronisk form
- 7 Den Ny Kirkebog - i det virkelige liv
- 8 PN Ane DB - et nyt slægtsregistreringsprogram
- 10 Projekt 1801: Der er indtastet over 92%
- 12 Bestyrelsens beretning for 2000
- 14 DIS-regnskab 2000
- 15 Nu er Brothers Keeper 6.0 klar
- 18 Kildernes pålidelighed
- 19 Family Tree Maker
- 20 Om at lave slægtsbog i Family Tree Maker
- 23 Fra begrænsninger til muligheder
- 24 Guldgrube på Frederiksberg Bibliotek
- 25 Bruger vi lokalarkiverne nok, og afleverer vi til dem
- 26 Kildeindtastningskursus og Kip-udvikling
- 27 Læsekredsen
- 28 Læserreaktioner på Reunion 7.05
- 29 Send dine slægtsudskrifter som PDF-filer
- 32 DIS-Danmarks generalforsamling 2001

DIS-Danmark: BESTYRELSEN

Svend-Erik Christiansen, (formand) Hvedebjergvej 24, 8220 Brabrand.
Tlf. 86 25 22 52 sec@ofir.dk

Erik Kann, (næstfdm. og redaktion) Johan Jepsensvej 1, 2830 Virum.
Tlf. 45 85 18 02 dek@mobilixnet.dk

Arne Julin, (ekspedition) Hovedgaden 75, 4050 Skibby.
Tlf. 47 52 80 48 ccc28775@vip.cvbercityv.dk

Werner Wittekind, (kasserer) Rudersdalsvej 114, 2840 Holte.
Tlf. 45 41 43 15 werner.wittekind@post2.tele.dk

Hanne Marie Rud, (redaktør) Thøger Larsens Allé 48, 2750 Ballerup.
Tlf. 44 66 17 04 Hanne@Rud.net

Jens Verner Nielsen, (sekretær) Bagergyden 1, Høruphav, 6470 Sydals.
Tlf. 74 41 55 80 jvn@post8.tele.dk

Ole Degn, Mellemhøjen 11, 8800 Viborg.
Tlf. 86 67 47 02 OD@lav.sa.dk

Ruben Højmark Jensen, Lucernevej 17, 4180 Sorø.
Tlf. 57 83 28 94 rubenhi@get2net.dk

Boris Reimann, H.J. Poulsens Allé 118, 5250 Odense SV.
Tlf. 66 17 28 40 boris@dsa-net.dk

Holte

DROP IN: Søllerød Sognegård, Søllerødvej 13, 2840 Holte

Lørdag 28. april 2001 kl. 13.00 - 17.00

Lørdag 29. september 2001 kl. 13.00 - 17.00

Lørdag 24. november 2001 kl. 13.00 - 17.00

Her er det altid foredrag og hygge, det drejer sig om. Følgende emner er på beddingen: Straffesager, tiden før folketællinger, godsarkivernes indhold og vores juleafslutning.

Ingen tilmeldingspligt - men pga. indkøb er det praktisk at vide, hvor mange der kommer. Werner Wittekind, tlf. 45 41 43 15 eller mail: werner.wittekind@post2.tele.dk

Mailing-liste

For altid at være på forkant har jeg lavet en mailing-liste, så jeg kan sende nyhederne om møder mm. ud til jer. I kan også se nyhederne på hjemmesiden www.dis-danmark.dk ved kalenderen. Tilmeld dig mailing-listen på werner.wittekind@post2.tele.dk

DIS-Danmark holder generalforsamling & foredrag

Lørdag d. 21. april 2001 kl. 14.00 i Odense. Læs mere herom på bagsiden.

Sætternissen byttede om på navne & adresser

Juletiden er dejlig, alt lugter af brun-kager og gran, juletræet er sat op, klar til pyntning. Posten kommer, der er julekort og Slægt & Data.

Telefonen ringer: "Du har en fejl i dit medlemskartotek, jeg har modtaget Slægt & Data, men der er forkert navn". „Det var kedeligt, jeg skal nok tjekke det lidt senere på min PC”.

Ikke sne - men telefonstorm

Inden jeg fik set efter, havde jeg næsten telefonstorm. Alle havde samme problem med forkert navn.

Først næste dag, juleaften, fandt vi foreløbig ud af, at der ved adresseringen var sket den fejl, at navnet var flyttet fire pladser i forhold til medlemsnummeret. Ved 18-tiden begyndte jeg at blive sur over telefonens kimen og den samme besked, for - JEG KUNNE JO IKKE GØRE NOGET.

En del fik min ironi at føle: "Jamen er I nu utilfredse med bestyrelsens julegave. Vi har foræret jer et nyt navn, jeres perspektiv i slægtsforskning er udvidet, I kan begynde forfra".

98 mails på en gang

Jeg tændte for mailprogrammet ..... Det væltede ind med mails, 98 i alt. Kan andre prale med at have modtaget så mange mails på en gang?

Onsdag mellem jul og nytår var vi ude at handle. Da vi kom hjem, kunne vi næsten ikke lukke døren op. Posten havde puttet 125 returblade igennem brevsprækken. Jeg ringede og bad Holte postkontor vente med yderligere leveringer. OG SÅ STAK VI ELLERS AF til Endelave. Det eneste jeg gjorde derfra var at svare på ca. 150 mails.

Efter nytår fik jeg hentet godt 150 blade på posthuset og fik kontakt med adresseringsfirmaet. De var selvfølgelig kede af fejlen, men kunne ikke forklare, hvordan den var opstået.

2.500 forkerte adresser

Jeg lavede nye labels efter mit kartotek og returnerede de blade, jeg havde modtaget og åndede lettet op. Men ak, godt to uger inde i januar gik omfanget af adresseringsfejlen op for mig, for nu væltede det ind med fejlmeddin-

ger fra postvæsenet. Næsten samtlige 2.500 adresser var forkerte!

Vi bestilte genoptryk af 600 blade, for ekstraoplaget på 200 var opbrugt. Her 17.2. ser det ud til at være overstået - for pt. sender jeg kun ca. ti blade ud dagligt - men sikker er jeg ikke. Selv om vi har gjort, hvad vi kunne for at orientere jer alle, så er der nok nogen, der stadig ikke har modtaget Slægt & Data nr. 4 - 2000. Kontakt i så fald mig pr. mail: werner.wittekind@post2.tele.dk eller telefon 45 41 43 15.

Tak for søde hilsner

Til slut vil jeg sige til alle jer, som jeg har snakket med, mailet med eller på anden måde været i kontakt med: HVOR ER I FLINKE ALLESAMMEN.

En stor tak for vinflasken, tak for jeres medfølgende emails og tak for de bemærkninger, I er kommet med i forbindelse med jeres betalinger.

Når man er lidt nede i kulkælderen er JERES hilsner guld værd.

Werner - jeres kasserer

Den Ny Kirkebog er i elektronisk form

Vores allesammens fremmeste kildeskrift, skelettet i al slægtsforskning, kirkebogen - er i fuld gang med at blive nedlagt, i hvert fald i sin fysiske form. Den nye elektroniske form er navngivet „Den Ny Kirkebog“ eller DNK.

Siden den 17. maj 1645 har det været præster og kordegnes pligt at „holde rigtig kirkebog med dag og dato for, hvor mange der fødes i sognet samt hvor mange der vies og dør“.

Bogen har været stedet, hvor man fandt sine oplysninger om slægternes gang. For de tidligere århundreders vedkommende i meget varierende form, med mere eller mindre tydbar skrift og undertiden med mange „huller“, men siden efter faste skemaer.

I det nye millenniums første år har der været pilotprojekter i gang. Fra i år bliver det alvor for de første sogne, og i 2004 skal de sidste dåb, vielser og begravelser være indført med håndskrift på de store hvide sider. Fra da af er pennen erstattet med tastaturet, kirkebøgerne er blevet til bits og bytes. Men at det stadig er en kirkebog, understreges ved, at den nye elektroniske form er navngivet „Den Ny Kirkebog“ eller DNK.

Idé fra 1995

Ideen er fostret tilbage i 1995, hvor et udvalg under Finansministeriet kule-

gravede folkekirkens økonomi og i den efterfølgende rapport henstillede til, at personregistreringens overgang til edb-behandling blev undersøgt nærmere.

Den 21. februar 1996 var Enhedslisten på banen med et beslutningsforslag, der gik ud på at flytte personregistreringen fra folkekirken til folkeregistre, noget der dog blev forkastet med stort flertal i Folketinget.

Folkekirkens personale har gennem mange år bevist, at de på fuldt forsvarlig vis kan løse opgaven, og kirken skal under alle omstændigheder alligevel føre bog over de kirkelige begivenheder.

Der blev nedsat en bredt sammensat arbejdsgruppe under Kirkeministeriet, der udarbejdede en foranalyse til Kirkebogsprojektet, og i efteråret 1996 gav Folketinget grønt lys for at arbejde videre med projektet. Arbejdsgruppen barslede omkring nytår 1998 med en rapport og en fyldig beskrivelse af hele projektet. Siden er man så gået i gang med forberedelserne.

Argumenterne for DNK

Argumenterne for DNK har i første række været, at personregistreringen skulle være tidssvarende, så man kan „forene kirkebøgernes retsgyldige og fyldestgørende oplysninger med den effektivitet og tilgængelighed, som informationsteknologien giver“.

Servicen over for borgerne bliver

forbedret, idet man ikke behøver at henvende sig til kirkebogsføreren i sit hjem sogn for at få udskrevet en attest; det kan ske hvor som helst.

Rationalisering

Der næst er der tale om en rationalisering. Før var der tale om en procedure i fem led, når en kirkebogshændelse skulle registreres:

1) Kirkebogsføreren udfylder en blanket, som 2) sendes til folkeregistret og registreres her. 3) CPR. nr. udtages og returneres til kirkebogsføreren, som 4) indfører oplysningerne i kirkebogens hovedbog og 5) indfører dem i kontrabogen.

Dette afløses af bare en eller to arbejdsgange i det nye system. 1) Kirkebogsføreren indtaster data i DNK og 2) validerer og opdaterer DNK. Hvis alle data er til stede, kan dette gøres i en arbejdsgang.

Sparer arbejdstid + opbevaring

Endelig er konsekvensen af DNK også besparelser. Det skønnes, at der kan spares ca. 30% i arbejdstid; i dag koster kirkebogsføringen ca. 100 mio. kr. årligt, mens driften af DNK anslås til 37 mio. kr.

Kirkeministeren oplyser i et svar til Folketingets Kirkeudvalg, at hun ikke mener, der er tale om et optimistisk skøn. Statens Arkiver har beregnet, at opbevaring af elektroniske arkivalier vil koste 10 % af, hvad det koster at

Kongelig Forordning af 17. maj 1646.

Christian den fjerde med Guds nåde Danmarks, Norges, Venders og Goters konge. Vor synderlig gunst tilforn, eftersom overalt med soven udi kirkerne stor desordre begås, da ville vi nådigst at I udi hvert sogn udi eders stift nogle skal tilforordne, som kan gå rundt om i kirkerne med lange kæppe og slå dennem på hovedet som sover, og således holder folket årvågen til at høre desto flittigere prædiken. Desligeste ville vi nådigst, at I præsterne udi eders stift alvorligen tilholder, at I holder rigtig kirkebog ved dag og datum på, hvor mange udi deres sogne fødes, hvo dertil fader står, og hvor mange årligen tilsammen vies og dør. Ville vi og nådigst, at I siden skal have god indseende med, at sådant af dennem efterkommes. Såfremt nogen præst her udinden forsømmelig findes, skal han dermed have forbrudt hans kald. Dermed sker vor vilje.

Befalendes eder Gud. Skrevet på vort slot København den 17. maj anno 1646.

Under vort signet.

Christian

opbevare papirer og bøger. I de 10% er vel at mærke medtaget udgifter til de forventelige løbende konverteringer til nye lagringsmedier.

Selve etableringen af den elektroniske kirkebog, med indkøb af udstyr, undervisning af kirkebogsførere og overførsel af 30 års indhold af kirkebøger til edb, er beregnet til at koste 136 mio. kr., som folkekirken selv må afholde ud fra den betragtning, at kirkebøgerne jo altid har hørt under folkekirkenes budget.

Accept af omvæltninger

Meget er sket i kirkebøgernes 350-årige levetid, men intet matcher den omvæltning, der lige nu foregår. Og ingen revolution uden sværdslag.

Fra 1998 har der været en til tider hidsig debat om emnet. Mest yderligtgående har Jesper Langballe været. I en kronik i Jyllands-Posten den 2. februar 1999 griber han til et bibelsk billedsprog og taler om „når præster skal skrive i mandtal“. Han mener, at forslaget om den elektroniske kirkebog „ville få enhver romersk kejser eller enhver diktator til at svimle af fryd“, da det falder sammen med vedtagelsen af „den ny registerlov, implementeret fra et EU-cirkulære fra 1995“. Det eneste, der mangler for at fuldende billedet af et gennemregistreret samfund, er „en tatoveret stregkode på underarmen, som siger blip, når man træder hen til en skranke, så helbredstilstand, social status, partifarve og - you name it - straks træder an i række og geled på skrankepavens skærm“.

Biskopperne mere moderate

Mere moderate er landets biskopper, der samlet opfordrer kirkeminister Margrethe Vestager til at overveje en udsættelse af projektet.

De mener, at økonomien er uigen-nemsigtig og frygter, at projektet vil lægge beslag på for stor en del af midlerne i Fællesfonden - den kirkelige fond, der også skal dække præsternes efteruddannelse og andre formål.

Desuden er mange præster usikre over for den nye teknologi; vil bevaringen af de uerstættelige data blive forringet, når de i fremtiden skal overføres til et nyt medie, hver gang udviklingen kræver det, fordi det gamle fremover vil være ulæseligt? En bog og en håndskrift, det ved man hvad er!

En anden bekymring giver Johannes H. Christensen udtryk for med sin bemærkning om, at hvad 1.500 (kirkebogsførere) ved, det ved alle. Og har man garderet sig mod, at hackere kan bryde ind i DNK og ændre på data, f.eks. udstyre sig med nye forfædre?

Skræk for at blive glemt

Biskop Kresten Drejergaard, medlem af styregruppen bag projektet, slår koldt vand i blodet. Der har i virkeligheden slet ikke været tale om et valg mellem traditionel eller elektronisk kirkebog, men det har været et spørgsmål om, man skulle lade folkekirken eller kommunerne udføre personregistreringen, siger han i en kronik i Politiken den 12. marts 1999.

Modstanden mod DNK mener han mest bundet i en skræk for at blive glemt. Hvis mit navn kan findes indprentet i kirkebogen, ja, så har jeg eksisteret - Kilroy was here!

(Man ser det for sig - ens eksistens forvandlet til 0- og 1-taller i evig omflakken i Cyberspace, jo tak!!)

DNK nu tæt på virkelighed

Her i begyndelsen af 2001 er DNK tæt på at være virkelighed. På de fleste kirkekontorer er den specielle DNK-pc og det øvrige udstyr installeret med behørig hjælp fra teknikere og projektets IT-kontor.

I efteråret 1999 har alle landets provster og en skare inviterede præster, kordegne og præstesekretærer været på kurser i dataverificering, og nu er man i fuld gang med det indledende trin, verificeringen.

Verificeringen er den proces, hvor man overfører indførslerne i kirkebogen til det elektroniske system. De

Kathrine Tobiasen

Korsagervej 13
8900 Randers

tobiasen@mobilixnet.dk

retsgyldige oplysninger fra bøgerne køres sammen med CPR-registerets data.

Det gør man i første omgang for alle personer født efter den 1. januar 1960, de er nemlig i den mest kirkebogsaktive alder. De øvrige tager man efterhånden, som det bliver nødvendigt at finde deres data frem.

Da 40 år er en meget stor mundfuld, er det meningen, man starter med borgere født efter den 1. januar 1969. Når dette stykke arbejde er afsluttet, er der basis for at tage det afgørende spring ud i den elektroniske kirkebog; det resterende tiår gøres så færdig ved siden af.

De data, der bliver lagt ind, placeres i den centrale database, og kan hentes frem overalt af personer med adgang til DNK, dvs. kirkebogsførere. Man kan få udskrevet en attest i hvilket sogn, man end måtte befinde sig, men ændringer i data kan dog kun foretages i ens hjem sogn.

Nyttig øvelse

Verificeringen er ikke bare et nødvendigt stykke arbejde, der skal gøres for at kunne starte hele DNK-projektet, det giver også nyttig øvelse i bruge det nye system, inden det bliver rigtigt alvor.

For mange præster og kordegne også en øvelse i at arbejde med informationsteknologi i det hele taget. De enkelte kirkebogsførere er dog ikke

Fortsættes på næste side

forpligtede til selv at påtage sig arbejdet.

Kirkeministeriet har oprettet en verificeringsgruppe, der er klar til at rykke ud og yde assistance - ja, udføre hele verificeringen, hvis det ønskes.

3-trins uddannelse

Inden kirkebogsforene bliver kastet ud i alt dette, får de tilbudt en 3-trins-uddannelse. Første del er et grundkursus i DNK-udstyret.

Når sognet begynder verificeringen, er det tid for verificeringsuddannelsen, der varer en dag og gerne skulle gøre brugerne fortrolige med programmet og komme ind på regler, sikkerhedsproblemer mm. Endelig, ved overgangen til DNK, kommer et 2-3 dages internatkursus i personregistreringen, hvor de nye regler og procedurer gennemgås.

Pilotprojekter

I løbet af 2000 har der været kørt pilotprojekter i godt 20 provstier, fordelt over hele landet.

Alle kirkebogsførere fra de pågældende sogne har været på kurser i verificering, og i følge meldinger bragt i DNK's nyhedsbrev er det gået helt godt, om end det tydeligt skinner igennem, at man også her er rendt ind i det velkendte balanceproblem: de edb-vante har ingen problemer og får måske for lidt med hjem, mens andre finder, at der har været for lidt tid til for-

dybelse, og at det hele er for teknisk. Og det kan være svært at huske de udviklede adgangskoder - hvad stiller man op, når man ikke engang må skrive dem på en lille gul seddel på skærmen?

Sikkerheden

Sikkerheden er på niveau med den, der gælder for CPR-registeret. For at få adgang til DNK skal man have adgang til folkekirkens Intranet, der kræver brugernavn og adgangskode. Når man skal videre herfra til DNK, skal man bruge et nyt, særligt brugernavn med tilhørende adgangskode. Det kan sammenlignes med, at man i det manuelle system også havde brug for to nøgler, et til kirkekontoret og et til boksen med kirkebøger.

DNK-computeren må af sikkerhedsmæssige grunde kun sættes i netværk med andre DNK-computere. Den må aldrig kobles på Internettet, og når man arbejder i DNK, må man heller ikke have forbindelse til Folkekirkens Intranet.

De data, der er indført i DNK, overføres til den centrale database og er ikke i risiko for at gå tabt, hvis sognets DNK-pc skulle bryde sammen.

Praksis fremover

Praksis fremover skulle gerne ligne den velkendte. Folk går til præsten eller kordegnen for at anmelde fødsler, vielser og dødsfald, og kirkebogsføreren sørger for at begivenhederne

bliver ført ind i den „sognets bog“, som der stadig lægges vægt på, at kirkebogen er; det er som nævnt kun hjemme i sognet, man kan få ændret i sine data.

Præsten (kordegnen) er ansvarlig for sin bog og kan under ingen omstændigheder overlade sit password til en anden, heller ingen nok så nærtstående. Hvis han eller hun har brug for en vikar, må denne bruge sin egen adgangskode. Men forskel er der imervæk - sognets bog er nu kun noget der til lejligheden kan kaldes frem på skærmen, og de mange århundredes møjsommelige kravlen fra gåsefjer til kuglepen synes kortere end springet fra pen til tastatur, der er taget over mindre end et årti.

Hvor står slægtsforskerne?

Hvordan står nu slægtsforskerne i alt det her?

Ja, der gøres meget ud af at pointere, at det ikke er meningen, at adgangen til Den Ny Kirkebog skal være mere restriktiv, end det er tilfældet med den gamle kirkebog. DNK er en database, som skal afleveres til Statens Arkiver, hvis opgave det herefter bliver at levere en enkel og effektiv adgang til kirkebogen.

Enkel og effektiv - der er ingen tvivl om at slægtsforskning i fremtiden bliver meget nemmere. Sogemulighederne er indbygget i det elektroniske system, og der vil være links, „elektroniske pegepinde“ fra børn til forældre og videre til deres forældre.

Det man før kunne bruge dage på at søge efter, klares nu med et enkelt museklik. Den rene leg bliver det, når også de gamle kirkebøger engang er indtastet.

Man ville være et skam, hvis man skulle beklage sig over det! Men et enkelt lille suk: Megen af magien, elementet af skattejagt, fornemmelsen af virkelig at forske, følelsen af at blive „høj“, når man endelig fandt noget længe søgt.... alt det må vi altså undvære i den fagre nye verden!

Kilder:

Kirkeministeriets hjemmeside:
www.km.dk
www.dnk.dk
www.polinfor.dk

Et skærmbillede fra DNK-programmet, som kirkebogsførerne benytter.

Den Ny Kirkebog - i det virkelige liv

Af Kathrine Tobiassen

Interview med kordegnvikar Else Ditlevsen, der hver mandag fra kl. 10-13 passer sit job på kirkekontoret i Rungsted.

Else Ditlevsen tager sig af posten, passer telefonen og hvad der ellers måtte være, og derudover *verificerer* hun. Med data fra CPR-registret på skærmen og kirkebogen ved siden af, kontrollerer hun - post for post - om de to sæt oplysninger stemmer overens.

Kirkebogen er den overordnede kilde, som CPR-registret må rettes ind efter. Det er en spændende opgave, der byder på mange udfordringer. Især ved navneforandringer kan der være meget at komme i tvivl om.

Udgangspunktet er Hovedbogen, men tit må Else Ditlevsen ty til Kontrabogen for at sammenholde med oplysningerne her, og hvis hun stadig er i tvivl, har hun endnu en mulighed: De gamle papirer, som hun er meget glad for, at man her på kontoret har gemt.

Ingen tvivl om navnet

De nyeste kirkebøger er de nemmeste at arbejde med. I slutningen af 80'erne fik de et nyt layout, der var mere skematisk og overskueligt.

Her står hele navnet i rigtig rækkefølge på en linje, så der ikke er tvivl om, hvad der er for-, mellem- og efternavn, og det er nemmere at se, hvis det er ændret.

Det kan godt være mindre entydigt i kirkebøger fra for den tid, hvor fornavne og efternavne har hver sin linje. Det kan betyde, at det tager længere tid at tjekke navneændringer. Men det er et spændende aspekt ved arbejdet at opspore, hvad det egentlig er, der er sket, hvis der er en ændring.

Else Ditlevsen vil ikke gerne give et bud på hvor lang tid det tager, hvor mange poster hun f.eks. kan nå på en formiddag. Der er alt for mange ting, der spiller ind - såsom hvor mange

gange telefonen kan finde på at afbryde hende.

Rungsted - selvstændigt sogn

Rungsted sogn har tidligere hørt under Hørsholm. Først fra 1971 blev det et selvstændigt sogn og følgelig, er der kun kirkebøger at verificere fra dette tidspunkt.

Dertil kommer, at indtil 1978 blev alle fødsler indført i fødesognet, og da fødeklinikken ligger i Hørsholm, ja, så var det kun dåben, der skulle indføres i kirkebogen i Rungsted. Der kan være tale om nogle hjemmefødsler, men sådanne er Else Ditlevsen ikke nået til endnu.

På kursus om verificering

Verificeringen har været i gang siden efteråret, hvor sognepræst Hans-Henrik Nissen, kordegnen og Else Ditlevsen var på kursus. Nissens spontane mening om verificeringskurset er ganske kort: „Kedeligt og spild af tid!“

Hver deltager sad foran sin skærm, og man brugte en hel dag på at indøve arbejdet med koder. Hvis man ikke skulle hjem og i gang med at arbejde med det, ville det alligevel alt sammen være spildt, fordi man så bare ville glemme det hele.

Else Ditlevsen synes ikke, at kedeligt er det rette ord. Vel var det meget tørt stof, der skulle gennemgås. Men undervisningen bestod også af opgaver, som gjorde det hele mere levende.

Kirkeministeriets IT-kontor

Efter kurset blev det aftalt, at verificeringen skulle være Else Ditlevsens opgave. Især i starten kunne der være problemer og ting, hun var i tvivl om, men her var Kirkeministeriets IT-kontor til stor hjælp. Bortset fra at spørge om råd her, har hun dog selv klaret arbejdet.

Informationsteknologi er ikke en fremmed verden for Else Ditlevsen. Hun startede på kirkekontoret i Kokkedal i 1979 og har været vant til at bruge KOSY, der er et blanketudskrivningsprogram, som man kunne lægge

dåb mm. ind på. Hun har ikke haft behov for at komme på grundkurset i DNK-udstyr.

Sikkerhed og password

Sikkerheden omkring Den Ny Kirkebog har der været talt meget om. Hvordan er det at arbejde med den?

Kodeord, password bevilges af Kirkeministeriet til sognepræsten, som så bevilger videre til kordegnen, efter at vedkommende er godkendt. Password må under ingen omstændigheder skrives ned nogen steder, kirkebogsførerne har kun et sted at gemme det, og det er inde i hovedet.

Det kan være svært i disse tider, hvor man også skal huske så mange andre pin-koder og passwords, og det bliver ikke nemmere af, at det password, man skal bruge for at komme på kirkenettet, skal ændres hver tredje måned.

Også password til selve DNK skal ændres med jævne mellemrum; systemet kommer selv og kræver, at nu skal der vælges nyt kodeord.

Ligeledes er der skrappe regler for placering af DNK-maskinen. Den må f.eks. ikke anbringes i nærheden af et vindue, så nogen kunne stille sig op uden for og kigge ind på skærmen. Hvis man arbejder i DNK, og en fremmed kommer ind i lokalet, skal programmet lukkes ned. Og selv om en interviewer kunne have lyst til at se alt det her i praksis, så kan det altså ikke lade sig gøre!

Hvornår slutter verificeringen?

Det over Else Ditlevsen ikke at komme med noget bud på. Men indtil den dag fortsætter den sædvanlige arbejdsdag med den gode gamle kirkebog på kirkekontoret i Rungsted.

Alle kirkebegivenheder indføres i bogen, en blanket udfyldes, og denne er det postvæsenets opgave at ekspedere sikkert til CPR-registret.

Der går nok endnu nogle måneder med verificeringen.

PN Ane DB - et nyt slægtsregistreringsprogram

Siden 1960 har jeg på amatørbasis forsket i min og senere i min kones slægt. Fra starten foregik alt med blyant/skrivemaskine og papir; men fra midten af firsene begyndte jeg at registrere aneme med edb.

I første omgang på en CR16 fra firmaet Rovsing. På denne computer udviklede jeg mit første aneregistreringsprogram, som var baseret på et databasesystem.

Senere da det jo viste sig, at CPM-computere ikke var vejen frem, skiftede jeg til en pc.

For at redde mine data programmerede jeg på CR16 dels en funktion til at udskrive dos-disketter, dels en funktion til udskrivning af en GED-COM-fil, som herefter kunne bruges til indlæsning i andre programmer.

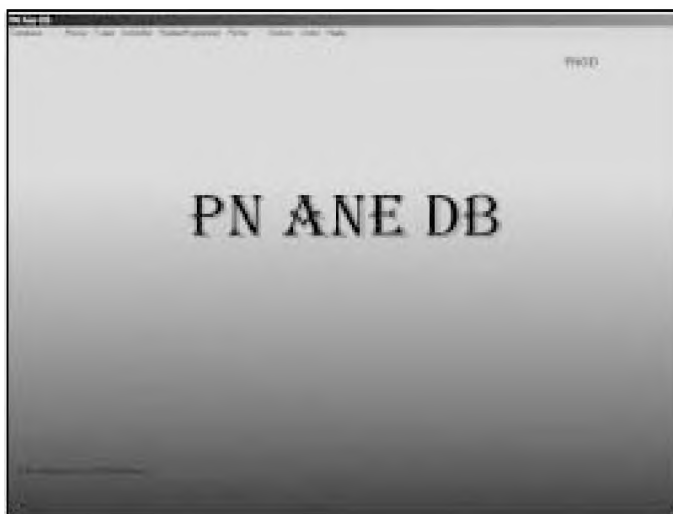
Mit eget program kunne konverteres til min dos-pc og blev brugt i en periode. Jeg prøvede forskellige af de „gængse“ programmer, men blev al-

drig rigtig tilfreds specielt med udskriftene.

Jeg gik derfor i gang endnu en gang og har programmeret et nyt aneregistreringssystem i Visual Basic/Access, hvor bl.a. en udskrift med en proband og 14 aner i et træ kunne udskrives, som jeg ønskede det.

Efterfølgende er programmet løbende blevet forbedret, og jeg vil her kort beskrive nogle af de funktioner, som jeg syntes var vigtige.

Jeg har indsat forskellige illustrationer fra programmet for at give lidt inspiration til, hvordan et slægtsforskningsprogram også kan se ud.

Personfunktioner

Vis person med ægtefælle og børn. Bemærk, at der er et felt til registrering af dato og sted for skifte.

Træfunktioner

Anetræ og familietræ er en del af de mulige træfunktioner.

Der er en markering (punkt/bullet) ud for den person (far eller mor), der var valgt ovenfor. Markeringen angiver, om det er faderens eller moderens børn, der er vist i børnelisten. Indholdet i familietræet ændres ved at vælge en ny person eller dobbeltklikke på en af de viste personer i træet.

Pil-op/ned bruges - i mangel af fødselsdatoer - til at bringe børnene i korrekt historisk rækkefølge.

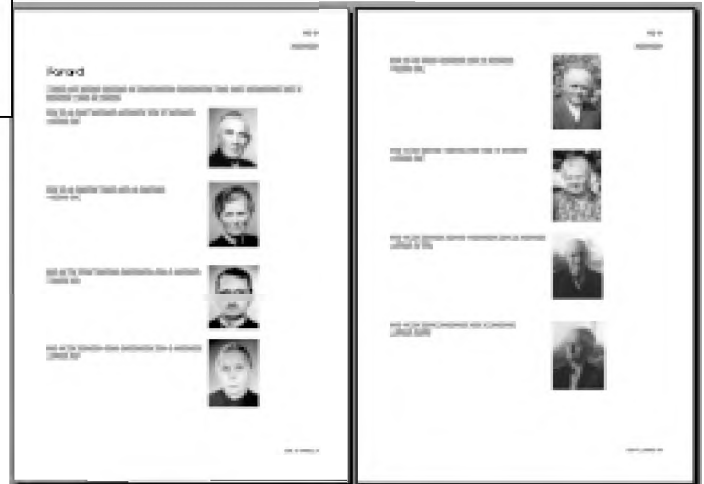
En slægtsbog fremstillet med PN Ane DB

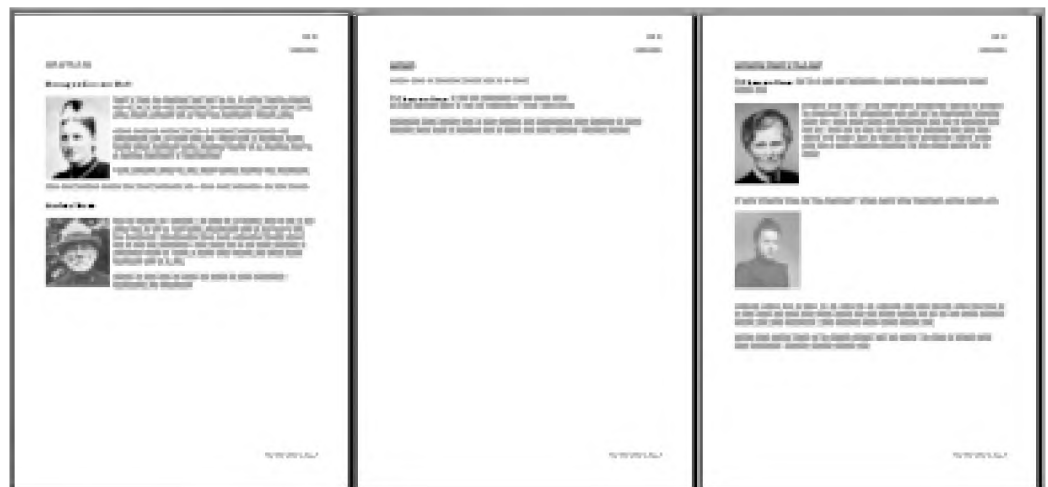
Preben Ebsen Nørgaard
Spovevej 27, 8382 Hinnerup
tlf. 86 98 72 21

Hver bog indeholder:

- * **En forside**
- * **Et forord**, hvor det beskrives, hvis aner der omtales i de enkelte kapitler.
- * **De enkelte kapitler**
  - * Forside og indledning
  - * De syv afsnit, hvor de enkelte familier beskrives kort eller langt afhængig af, hvor meget materiale det er lykkedes at samle.

Denne måde at opbygge en slægtsbog på giver en mulighed for at udskifte de enkelte kapitler eller afsnit, når/hvis der fremkommer nye oplysninger under arbejdet med slægten.

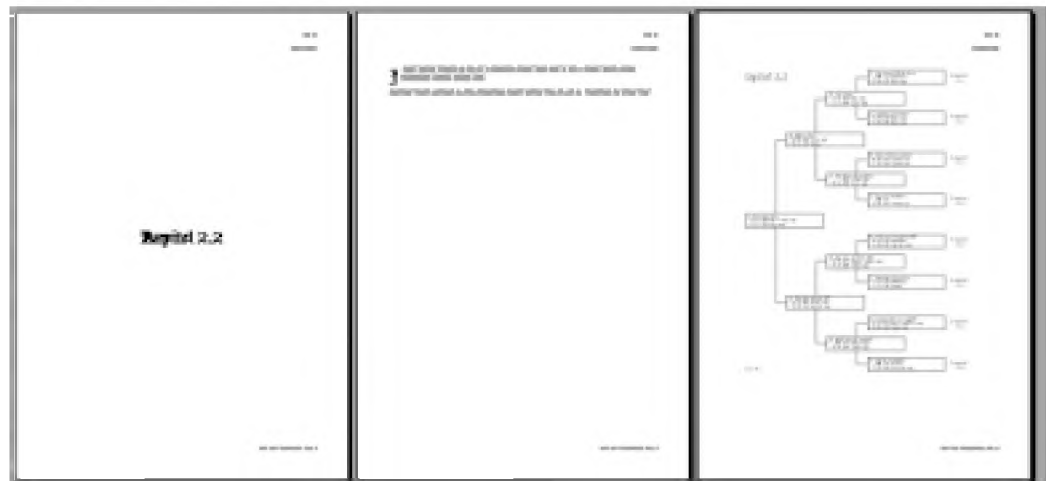

Nogle praktiske bemærkninger

Der er ikke fremstillet manual til programmet, men der er hjælpetekster overalt i programmet.

Programmet er shareware, og cd med det fulde program, der kan køre i 60 dage, kan fremsendes mod et ekspeditionsgebyr på 50 kr.

Hvis man derefter ønsker en „langtidsholdbar“ version af programmet, som altså kan fungere mere end de 60 dage, så koster det 200 kr.

Projekt 1801: Der er indtastet over 92%

af Svend-Erik Christiansen

Efter en stor frivillig indsats fra flere hundrede indtastere og korrekturlæsere har vi i skrivende stund (1. marts 2001) fået mere end 92% i hus af folketællingen 1801 fra hele Danmark.

På bare et halvt år er således næsten halvdelen af de manglende 1801-tællinger blevet indtastet, og der arbejdes hårdt på at få de sidste 10% færdige.

De ældste reservationer af 1801-tællingerne er blevet kontrolleret og i de tilfælde, hvor indtasteren har ønsket det, er de blevet frigivet og sendt ud i „offentlig licitation“ for derefter at blive overtaget af andre indtastere.

Dette har været grunden til, at enkelte sognes 1801-tællinger er blevet „sat til salg“, selvom der i de sidste par måneder har været meldt alt udsøgt.

Præsentation på Rigsarkivet

Indtil omkring 1. maj vil vi foretage en overordnet kontrol af 1801-indtastningerne for at se, om alt er der og

kontrollere ensartetheden og finde eventuelle forskelligheder, som følge af skiftende indtastningsprogrammer og meget mere.

Vi vil også forsøge at få lavet et udvidet søgesystem; måske et særligt soundex-system. Er der nogen, som har erfaringer eller kan hjælpe på dette felt, hører vi gerne herom.

Efter planen regner vi med at have den færdige 1801-tælling klar til præsentation til september/oktober i år, og der arbejdes i øjeblikket med en ide om en præsentation af den på Rigsarkivet i København med mediebevågenhed, hvor der så også vil blive lavet en udstilling omkring 1801-tællingen.

Vi skulle gerne benytte denne lejlighed til at slå et slag for Kildeindtastningsprojektet, og vi håber på en bredere anerkendelse af det store arbejde, som er gjort for at få edb-indtastet denne og andre folketællinger.

Hjælp til korrekturlæsning

Det er uundgåelig, at der sker taste-fejl og læsefejl, når vi afskriver folketællingerne, for ingen er vel ufejlbarlig.

Et gæt (og det er kun et gæt) er, at der i gennemsnit er en eller anden slags fejl i 3-5% af de indtastede poster i de ikke-korrekturlæste folketællinger, mens en korrekturlæsning kan bringe dette tal ned på 0,1-0,5%. Der er utvivlsomt store variationer bl.a. på grund af kildematerialets meget varierende læselighed.

Det er i alles interesse, at den færdige og landsdækkende 1801-folketælling bliver så perfekt som mulig. I de næste par måneder vil vi derfor forsøge at få korrekturlæst endnu flere ikke-korrekturlæste 1801-folketællinger. Allerhelst dem alle.

Har du mulighed for at hjælpe med korrekturlæsningen, så kontakt DDA, som koordinerer arbejdet.

Oplys os - hvis du finder fejl

Af de ca. 1.775 sognes folketællinger fra 1801 er det kun lidt over halvdelen, som er blevet korrekturlæst, inden de blev afleveret.

Har du adgang til Internettet, kan du på adressen: www.dis-danmark.dk/kipkort se på amtskortene for 1801-tællingerne, hvilke sognes folketællinger, der er korrekturlæste (grøn), og hvilke der er afleverede uden at være korrekturlæste (blå). (På illustrationen her på siden er den mørkegrå).

Med gult (her i bladet lysegråt) er markeret de folketællinger, som er under indtastning (denne grafiske opdeling i korrekturlæste og ikke-korrekturlæste er kun illustreret for 1801-tællingen).

KOMMUNEN	1770	1775	1780	1785	1790	1795	1800	1801	1805	1810	1815	1816
Hjørring Amt												
Aabenrå Amt												
Tilstød Amt												
Viborg Amt												
Farø Amt												
Århus Amt												
Ringkøbing Amt												
Blå Amt												

Kliktabel fra KIPKort forsiden.

Aftabellen på adressen: dis-danmark.dk/kipkort kan aflæses, hvilke amter/folketællingsårsgange, der er færdig indtastede.

Vi vil være meget taknemmelig for oplysningerne om fundne fejl i farvelægningerne, for der kan let være sket fejl ved registreringen i sin tid hos DDA eller ved farvelægningen af kortene.

Email gerne til: Svend-Erik Christiansen (sec@ofir.dk) eller Lars Jørgen Helbo (lars@helbo.com).

Mere om korrekturlæsningen af 1801-tællingen vil følge senere bl.a. i det nye diskussions- og formidlingssted, som vi har oprettet til Kildeindtastningsprojektet. Stedet kan findes på DIS-Danmarks hjemmeside under punktet DIS-Forum.

Den direkte adresse hertil er: www.dis-danmark.dk/forum

Håndtering af rettelserne

Hvis indtasteren stadig er på banen (og stadig har indtastningsforlægget) vil det her og nu naturligvis være lettest om fejlfinder (korrekturlæser) og indtaster selv snakker sammen, og sender en ny korrekturlæst udgave af folketællingen til DDA.

Men i langt de fleste tilfælde må det imidlertid antages, at indtasteren ikke mere er i besiddelse af forlægget eller en kopi af sin indtastning, og så er det er besværligt og dyrt at skulle fremsende forlæg (evt. protokol) igen for at kunne forholde sig til de fundne fejl og komme til at rette dem.

Af den grund og af hensyn til senere fundne småfejl vil det være praktisk, om fejl kan blive rettet direkte uden at skulle involvere indtasteren.

Man kan naturligvis ikke bare ukritisk rette indberettede fejl, da der kan være tale ukorrekte fund eller misforståelser; de skal selvfølgelig først efterkontrolleres.

Her og nu kontakter vi 1801-indtasterne for at få lov til at foretage rettelser direkte hos DDA.

Opretter en rettelsergruppe

Uklarheder om retteprocedurer og manglende ressourcer til kontrol og dialog omkring fundne fejl har betydet, at DDA hidtil har holdt igen med at foretage rettelser i de tællinger, som er blevet afleveret.

I løbet af kort tid regner vi med at oprette en særlig „rettegruppe“, men vi skal i Kildeindtastningskomiteen (KIK) have præciseret, hvad gruppen skal arbejde med og hvordan.

CD-rom med 1801-tællingen

Den færdige 1801-tælling vil også blive udgivet på en cd-rom, som vi regner med at udsende gratis til alle DIS-Danmarks medlemmer; formodentlig med blad nr. 3 i 2001.

En stor del af foreningens medlemmer har været med til at indtaste folketællingen, og vores forening har støttet, også økonomisk, indtastningen af 1801-tællingen, så cd'en kan ses

Svend-Erik Christiansen

Hvedbjergvej 24
8220 Brabrand
Tlf. 86 252 252
sec@ofir.dk

som en lille besked en tak for hjælpen.

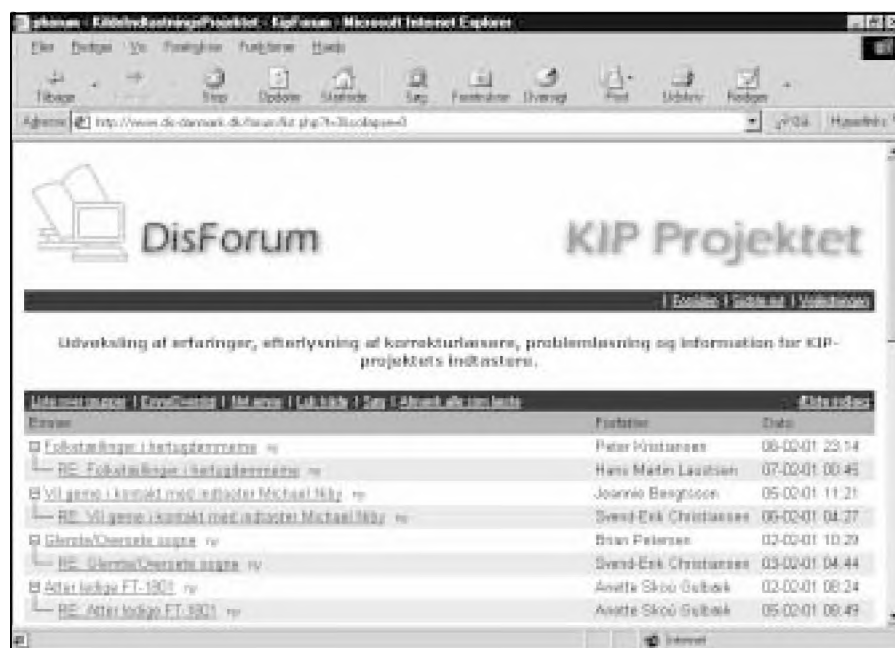
Fremtidige projekter

På det seneste møde i KIK den 8. december 2000, diskuterede vi bl.a., hvad vi skulle få tiden til at gå med, når vi var færdige med 1801-projektet ;-)).

Der var bred enighed om, at de næste store projekter skal være de meget komplicerede sønderjyske folketællinger fra 1803 til supplerung af 1801-tællingen samt folketællingen fra 1845, der som bekendt er den første med fødestedsoplysninger. Som deadline for disse to projekter satser vi på år 2003.

Mere herom i kommende numre af Slægt & Data. Nu skal vi først lige være færdige med Projekt-1801.

Et klip fra KIPForums første side, som med tråde viser dialoger om forskellige emner.

Bestyrelsens beretning for 2000

Så er endnu et år fløjet af sted, og denne gang skulle det være ganske vist, at vi har taget hul på et nyt årtusinde - og nu uden de samme trusler som sidste år om computerproblemer.

For foreningen DIS-Danmark har vi i år 2000 kunnet notere en meget positiv udvikling både medlemsmæssigt og økonomisk. Vi var ved årets udgang 2.381 medlemmer af foreningen, hvilket er en fremgang på over 300 i forhold til 1999.

Denne medlemsfremgang samt sidste års forhøjelse af kontingentet har samtidig været medvirkende til et betydeligt regnskabsoverskud på mere end 60.000 kroner. Dette overskud er et positivt problem, og det skulle meget gerne omsættes i nye aktiviteter til glæde for os alle - dette vender vi tilbage til senere i beretningen.

Slægt & Data

Vores medlemsblad er traditionen tro udkommet med fire numre i år 2000.

Fra blad nr. 2 har vi foretaget en større ændring af bladet, og vi har været nødt til at gøre brug af hjælp udefra. Bladets nye form og udseende har fået mange roser med på vejen.

Vi forsøger at sammensætte bladet, så der er lidt for enhver smag. Vi er selvfølgelig meget afhængige af de indlæg, som bliver indsendt.

Jo mere der indkommer, des mere varieret kan bladet laves. Lejligheden skal også lige benyttes til at efterlyse indlæg til bladet. Hold jer endelig ikke tilbage.

CD med tidligere blade

I forbindelse med medlemsbladet kan vi også nævne, at vi i 2000 udsendte foreningens første CD-rom; den indeholder alle tidligere udgivne medlemsblade. I pdf-format kan de seneste 5 års medlemsblade ses gengivet side for side med mulighed for søgning. For de blade, som er ældre end 1995, rummer CD'en kun selve teksterne.

DIS-Danmarks hjemmeside

Tilbage i 1996 etablerede vi os med egen hjemmeside hos Cybercity.

Efter at vi havde købt vores eget domæne i det sene efterår 1999, var vi i sommeren 2000 klar til at flytte hjemmesiden til vores nye adresse www.dis-danmark.dk

Samtidig skiftede vi også Internetudbyder, og vi har nu plads og muligheder for fremtidige udvidelser. I begyndelsen af oktober 2000 blev kortene, der følger Kildeindtastningsprojektets udvikling, også samlet på den nye adresse.

Et nyt DISForum kunne efter en længere tids forarbejde åbnes i midten af oktober. I første omgang var der kun en afdeling for slægtsefterlysninger, hvor vi kan fremlyse/efterlyse slægtinge. Dette har allerede flere hundrede gjort brug af.

Mod årets slutning blev DISForum udvidet med en afdeling for Kildeindtastningsprojektet. Et sted, hvor vi kan samle oplysninger og diskussioner omkring Projektet. Programmet bag DISForum giver mulighed for nem og hurtig oprettelse af nye grupper til information og diskussion. Er der forslag til emner, så giv lyd.

Besøgstal på ca. 150.000

Foreningens hjemmeside haft et stigende antal besøgende, og efterhånden bliver forsiden eller en af undersiderne opkaldt udefra omkring 700 gange i døgnet.

Det samlede besøgstal i år 2000 har været omkring 150.000. Det eksakte tal er svært at opgøre, da vi som nævnt har skiftet server og i perioder kørt flere sider parallelt.

Efterhånden har vi fra DIS's hjemmeside links til ca. 250 medlemmers egne hjemmesider, og flere og flere er på listen af modtagere af foreningens nyhedsbreve DISNyt. Årets sidste i 2000 blev udsendt til 1.413 medlemmer - dvs. omkring 60% af alle.

Helt naturligt kommer der flere og flere henvendelser udefra til foreningen via hjemmesiden. Vedligeholdelse

af hjemmesiden giver også mange henvendelser. I 2000 har webmaster svaret på ca. 3.500 henvendelser. Vi bliver fremover nødt til at splitte tingene endnu mere op, og det kan sagtens være medlemmer udenfor bestyrelsen, som er med til at bære dele af hjemmesidens drift.

Kildeindtastningsprojektet

Efter et par år med tomgang om projektets overordnede udvikling, fordi en planlagt styringsgruppe aldrig kom rigtig på plads, var vi i april 2000 til møde på Dansk Data Arkiv.

Her drøftedes først og fremmest, hvorledes vi bedst kunne komme ud af dødvandet, og hvad vi kunne bidrage med fra DIS's side. Vi fik ligeledes drøftet en række af de problemer, som det hurtigt voksende projekt var løbet ind i.

Sammen med DDA fik vi sammensat en gruppe af personer, som på forskellige måder har interesser i Kildeindtastningsprojektet. Den nye KIK-gruppe (Kildeindtastningskomitéen) har holdt to møder i efteråret (22. aug. og 8. dec. 2000). Et af hovedemnerne har været planlægningen og dirigeringen af 1801-projektet.

Vi har mødt en stor samarbejdsvilje hos DDA, og der er brugt mange ekstra mandskabstimer på at løse de problemer, der har været påpeget omkring det sprælske Kildeindtastningsprojekt.

I efteråret 2000 har et nyt administrationssystem fjernet en lang række mulige registreringsfejl, og behandlingstiden er blevet reduceret betydeligt. Puklen af ubehandlede afleveringer, som havde hobet sig op, er også blevet indhentet, ligesom gamle afleveringer med bl.a. format-problemer er blevet behandlet.

Fra DIS-Danmark har vi påtaget os en grafisk fremstilling af indtastningssituationen, der viser, hvor langt de enkelte tællinger er kommet og for at tydeliggøre/afsløre eventuelle fejl.

I slutningen af maj løb vi Projekt-1801 i gang. Udspillet til at satse særligt på 1801-tællingen fik stor opbak-

Bestyrelsesmødet i Odense 20. januar 2001. Fra helt tv. ses: Ruben Højmark, Werner Wittekind, Ole Jensen, Svend-Erik Christiansen, Georg Agerby og Erik Kann. På foto th. står Jens Verner Nielsen op. Fotos taget af Hanne Rud.

ning og alene i andet halvår af 2000 er næsten halvdelen af hele tællingen blevet indtastet. En lang række frivillige landet over har tilsammen brugt mindst 10.000 timer på dette arbejde - det maner til respekt og taknemmelighed.

DIS's støttepulje til gode ideer

I 1999 oprettede vi støttepuljen, som kan yde midler til ideer/projekter, som bredt kan komme til gavn for foreningens medlemmer og slægtsforskningen i det hele taget.

I år 2000 har foreningen brugt mindre end 10.000 kroner til at støtte med. Det er ikke ret meget, og med det seneste store overskud skal vi have noget sat i gang.

Foreningen har ingen interesse i at opsamle en større kapital, og vores forenings gode økonomi skulle meget gerne udmønte sig i øgede og nye aktiviteter. Vi efterlyser således forslag til nye tiltag, og ikke mindst nogen, som vil være med til at stå for dem.

Både store og små arbejdsbidrag tæller, og jo mere vi kan fordele opgaverne blandt medlemmer uden for bestyrelsen, des mere kan vi også udrette til alles gavn. Vi har midlerne, men mangler de hjælpende hænder.

Opbygningen af nye registre/baser som kan lette vores slægtsforskning, nye hjælpemidler på Internettet eller udgivelser af nyttige værker var støttemuligheder, men også hjælp til anskaffelser, som har et bredt formål eller til fremstillingen af nye sæmumre med konkrete emner kan nævnes som muligheder.

Medlemsmøder

En række møder har været holdt landet over og nogle af disse i samarbejde med lokale slægtshistoriske foreninger. Drop-in møder er blevet holdt flere gange, og vi forsøger at få oprettet lokale mødegrupper, som vil stå for sådanne møder.

Et stort møde med programdemonstrationer måtte vi desværre aflyse på grund af afbud. Vi erfarede i denne sammenhæng, at enhver mødeannoncering af åbne møder må være ledsaget af krav om tilmelding, da vi har meget svært ved at formidle ændringer eller aflysninger til alle, når vi ikke ved, hvem der planlægger at deltage.

I det jyske har vi ligget underdrejet med hensyn til møder, da vi i bestyrelsen ikke har kunnet overkomme også at arrangere disse møder. I Slægt & Data har vi efterlyst hjælp hertil.

Læsekredsen

DIS-Danmark udveksler medlemsblade med søsterforeninger i udlandet, og disse cirkulerer i læsekredse blandt interesserede medlemmer. Det koster kun portoen til videresendelse at være med, og lånetiden er 7 dage.

Vi har i øjeblikket en norsk, en svensk og engelsk læsekreds, men vi har også hollandske og finske blade, hvis nogen skulle være interesseret.

HFH-samarbejdet

DIS-Danmark er sammen med „Samfundet for dansk genealogi og Personalhistorie“ og „Sammenslutningen af Slægtshistoriske Foreninger“ medudgiver af årbogen „Hvem Forsker

Hvad“. Fra 1999 har vi valgt at få en større del af arbejdet omkring årbogen lavet ude i byen, hvilket naturligvis har givet et større spring i fremstillingsudgifterne.

De medfølgende prisstigninger vil pga. de forud annoncerede priser med forsinkelse blive overført til bogens salgspris. Derfor er der i 1999 og vist også i 2000 blevet taget af HFH's egenkapital. Endeligt regnskab for 2000 kendes ikke i skrivende stund.

Nordisk Samarbejde

Der har været to større møder i Sverige i det forløbne år, nemlig i august og november - sidstnævnte var DIS-Sveriges 20 års jubilæum. Desværre kunne ingen fra bestyrelsen deltage, men en af vore suppleanter deltog.

Der har været udvekslet informationer om medlemsbaserne DIS-Byt og DIS-Treff i Norge og Sverige for bl.a. at få et indtryk af, hvordan de fungerer. Udvekslingen af medlemsblade mellem alle foreninger tilsluttet Nordisk Samarbejdskomité fortsætter.

Et spændende og travlt år

Det har været endnu et spændende og travlt år. Kort før årsafslutningen lavede det postadresseringsfirma, vi har benyttet, en alvorlig fejl med vores medlemsfil, så blad nr. 4 i 2000 blev fejladdresseret. Det gav vor kasserer en masse ekstra arbejde og påførte DIS nogle ekstra udgifter. Læs side 2.

På gensyn til generalforsamlingen lørdag den 21. april 2001 i Odense.

Bestyrelsen

DIS-Danmark: Regnskab 2000

RESULTATOPGØRELSE 1/1 - 31/12 2000

BUDGET REGNSKAB				BUDGETREGNSKAB			
	1999	2000	2000		1999	2000	2000
INDTÆGTER							
Kontingent for året	203.725,00	250.000,00	297.333,00	Medlemsmøder vest	8.363,52	12.000,00	6.709,18
Særnr. ialt	11.220,00	10.000,00	11.600,00	Medlemsmøder øst	18.903,24	20.000,00	16.365,17
Disketter ialt	5.250,00	3.000,00	3.950,00	Telefon	7.114,22	8.000,00	9.064,21
HFH ialt	747,50	1.000,00	460,00	Internet	1.882,09	2.000,00	1.627,92
Annoncer			400,00	Hjemmeside	3.734,74	5.000,00	3.711,68
GI Slægt & Data	75,00		1.230,00	Porto	17.094,40	21.000,00	18.857,70
Renteindtægter	5.280,54	5.000,00	10.475,36	Kontorartikler	6.066,58	5.000,00	6.398,31
Div. Indtægter	132,50		472,48	Inventar/udstyr	2.696,96	10.000,00	10.230,15
Kassedifference			0,37	Div. administration	4.259,38	1.500,00	2.109,38
				Generalforsamling	1.931,00	2.000,00	2.852,70
				Bestyrelsesmøder	6.872,50	8.000,00	6.023,00
				Transportudgifter	11.434,00	14.000,00	7.627,84
				Eksterne møder	1.613,90	1.000,00	7.999,64
				Nordisk samarbej.			301,75
				Bladporto	16.667,12	20.000,00	29.452,98
				Adressering	3.030,64	3.000,00	3.294,19
				Slægt & Data	84.641,25	70.000,00	88.785,35
				Redaktionelle udg.	0,00	40.000,00	25.561,00
				Tryksager	4.937,50	5.000,00	7.059,00
				Disketter/CDer	2.731,75	2.500,00	169,95
				Gamle S & D	0,00		825,00
				Afgifter	0,00		65,00
				Tilskud	0,00	5.000,00	6.438,87
				1801 Projekt			688,95
				Tab på debitor	665,00	500,00	137,50
				Gebyr og renter	715,75	1.000,00	903,45
				Afgifter		1.500,00	
INDTÆGTER I ALT	226.430,54	269.000,00	325.921,21	UDGIFTER I ALT	205.355,54	258.000,00	263.259,87
				Årets resultat	21.075,00	11.000,00	62.661,34
AKTIVER				PASSIVER			
	1999		2000		1999		2000
Kasse	0,00		(7.041,50)	Hensat særnr.	0		0
Alm.Brand 424764-9	169.215,38		191.880,09	Kreditorer	3.158,91		43.976,32
Giro 501 2058	8.580,83		5.603,37	HFH afgift	617,50		2.207,50
Samlede Debitorer	925,00		2.000,00	Forudbet. konting.	21.628,00		30.250,00
Alm Brand			100.000,00	Fejlkonto			100,00
				Egenkapital primo	132.241,80		153.246,80
				Årets resultat	21.075,00		62.661,34
AKTIVER I ALT	178.721,21		292.441,96	PASSIVER I ALT	178.721,21		292.441,96

Holte, den 31.1.2001

Werner Nielsen Wittekind

Nu er Brothers Keeper 6.0 klar

Kort før jul meldte John Steed, at nu var den nye version BK6.0 klar.

Den har kunnet hentes som BETA-version fra hans hjemmeside i nogle måneder, men nu er han klar til at udsende den.

Registrerede brugere vil få brev om at kunne få en opdatering for 15 US Dollars, idet dog nye brugere, der har registreret efter maj 2000, vil få den gratis.

Installationsfilen er kommet op på 9MB, så udsendelsen kan kun ske på CD-Rom.

Kun på engelsk - endnu!

I første omgang vil udsendelse kun ske til engelsksprogede brugere, andre må vente, indtil oversættelser er på plads.

Det kan godt være til hen i marts eller april, fordi John Steed først skal have udarbejdet og udsendt nogle specielle hjælpefiler til formålet.

Både BK5 og BK6

I januar fik jeg som oversætter sendt en CD-Rom svarende til, hvad der bliver sendt ud i USA.

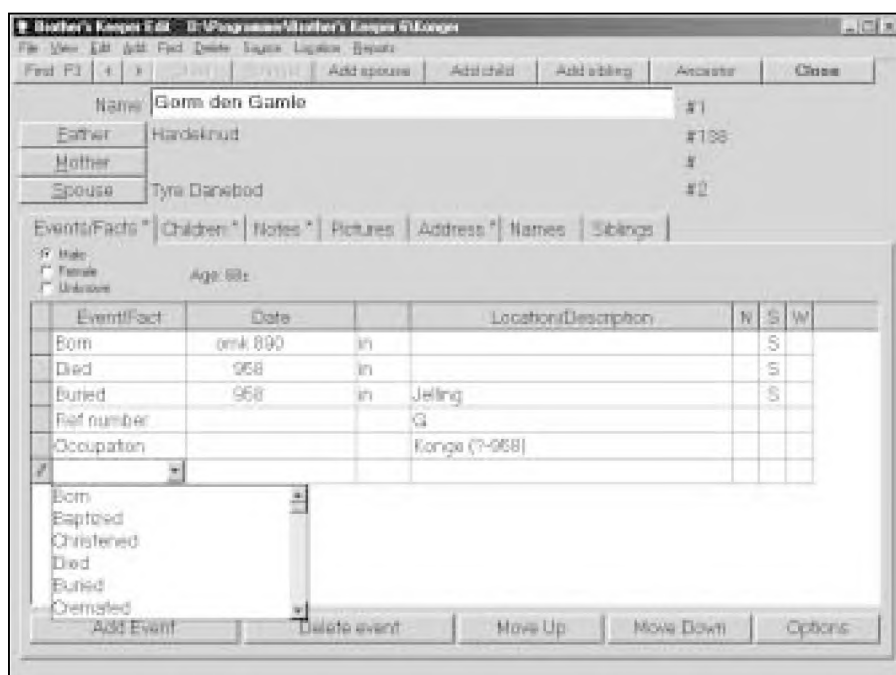
Jeg havde ganske vist hentet programmet over Internet, men det her

var noget andet. CD-Rom'en indeholder installationprogrammer for både BK5W og BK6.0 plus diverse hjælpeprogrammer, og derudover to små lydfilm, indtalt af John Steed med demonstration af indtastning på den nye Redigerings-skærm.

BK5W installationen giver mulighed for at vælge mellem 17 sprog, men BK6 er kun på engelsk. Jeg fandt dog hurtigt ud af, at de danske sprogfiler fra BK5W kan bruges til BK6 langtheden ad vejen. De dækker stort set alt i udskrifter, men ikke den nye redigerings-skærm.

Med programmet VBHELP-WRITER, som jeg fik til BK5W, gik jeg i gang med at justere de danske hjælpefiler efter BK6, og da udskrifterne stort set er dækket, er det muligt i skrivende stund (ca. 1. feb.) at gå i gang med BK6.

De manglende skærmtekster i "Rediger" bliver midlertidigt klaret med en oversættelse i hjælpepeteksten. Det hele skulle gerne være i orden, når dette nummer af Slægt & Data udkommer.

Hovedpersonen i Redigerings-skærmen

af Jens Finderup Nielsen

Vallerødgade 10
2960 Rungsted Kyst
Tlf.: 45 76 15 90.
finderup@post4.tele.dk

Hjemmeside:
<http://home4.inet.tele.dk/finderup>

I BK6 er der indbygget en konvertering af datafiler fra BK5W, så på den front er sagen klar.

Udsendelse i Danmark

Jeg arbejder på at kunne brænde CD-Rom til udsendelse. Det bliver med John Steeds indforståelse og efter hans mønster som beskrevet ovenfor, idet der dog vil blive tilføjet en pakke filer med de danske programtekster.

Måske vil jeg også medtage et sæt datafiler i BK6 format, så nybegyndere har noget at eksperimentere med. Der er rigelig plads på en CD-Rom.

Helt ny redigerings-skærm

Udskrifter er endnu stort set uændrede fra BK5W, men der vil komme opdateringer til dækning af de udvidede muligheder i indtastning.

I Redigering derimod er alt ændret med nye muligheder og udvidelser. (Se skærbilledet her til venstre.)

Redigerings-skærmen åbner op med et navnefelt til, hvad jeg vil kalde hovedpersonen, der kan være enten M eller F. Der er ganske mange knapper, som ikke alle skal gennemgås her.

Far, Mor og Ægtefælle

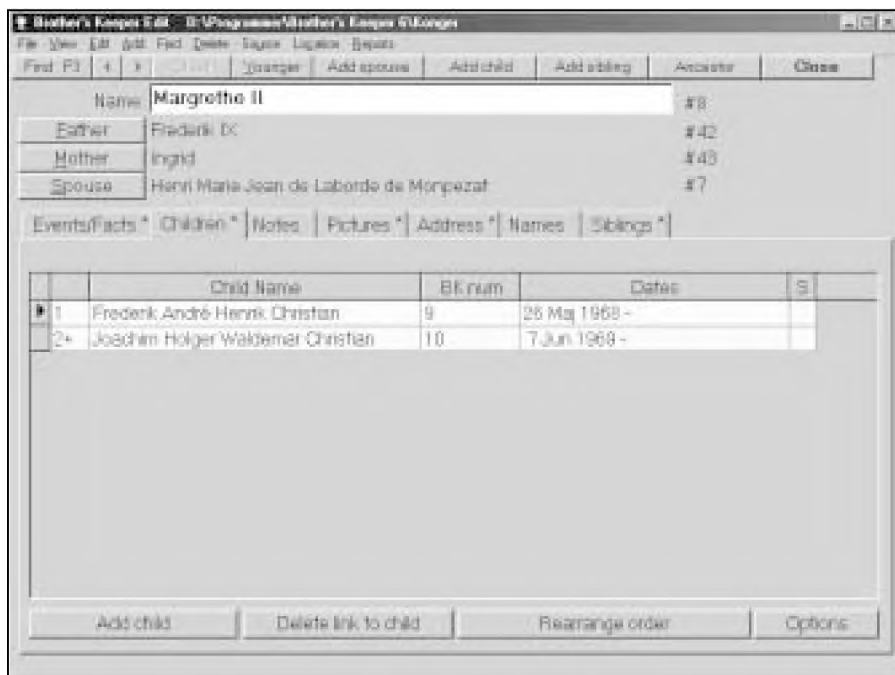
Under hovedpersonen vises Far, Mor og Ægtefælle, der hver for sig kan gøres til hovedperson ved et klik.

Ved åbningen viser skærmen felter for begivenheder tilknyttet hovedpersonen. Der er her mulighed for tilvalg af begivenheder fra en ganske lang liste, idet man dog kan få sit eget faste udvalg vist som standard.

Skulle det faste udvalg vise sig ikke at være tilstrækkeligt for en enkelt

Fortsættes på næste side

Hovedpersonens børn med den viste ægtefælle.

person, kan man kalde den lange liste frem og vælge nogle flere.

For hver begivenhed er der mulighed for at indføje tekst, udførlig kildeangivelse, samt vidner til begivenheden, som f. eks. faddere ved en dåb.

Børn

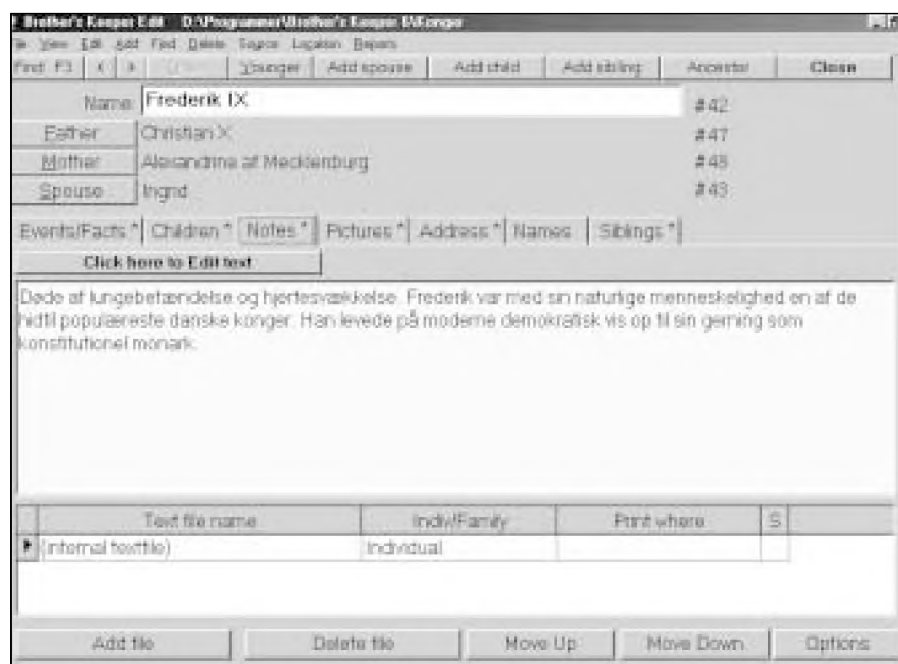
Ved siden af knappen Begivenheder er der knappen Børn, der fremkalder en liste af hovedpersonens børn med den viste ægtefælle. (Se skærmbilledet ovenfor.)

For hvert barn er der vist nummer

i børneflokket efterfulgt af et + hvis der er en næste generation, navn, BK nummer, samt datoer for fødsel og død. Et barn kan flyttes op som hovedperson ved et dobbeltklik.

Tekst

Knappen Tekst åbner for direkte indtastning af en tekst på op til 22.000 tegn. (Se skærmbilledet nederst til venstre.) Teksten indgår i selve datafilen, men der kan også tilknyttes tekstfiler, udarbejdet i et tekstbehandlingsprogram uden for BK6.

Mulighed for indtastning af tekst om hovedpersonen eller om hele familien.

En tekst kan knyttes til enten hovedpersonen eller til familien, og der er mulighed for at vælge i hvilke udskrifter, den skal medtages. Eventuelt kan man vælge, at en tekst ikke skal medtages i udskrifter, hvad der kan være relevant, når man har skrevet personlige noter om videre efterforskning.

Billeder & Postadresse

Så kommer knappen Billeder, hvor der kan vedhæftes et eller flere billeder til en person eller en familie. (Se skærmbilledet øverst på højre side.)

Dernæst kommer personens postadresse med mulighed for at angive, om der skal sendes brev til fødselsdag eller andre mærkedage.

Navne & Søskene

Så kommer Navne, hvor alternative navne, kaldenavne og sorteringsnavn kan anføres.

Sidst Søskende, der giver en liste af hovedpersonens søskende. (Se skærmbilledet nederst på højre side.)

Flere muligheder

Nederst på de forskellige skærme er der relevante knapper med mulighed for at tilføje, slette eller flytte rundt på tingene.

Direkte til et anetræ

Fra Redigering kan man gå direkte til et anetræ med hovedpersonen som proband. Ved et klik på en af anerne kan man gøre denne til proband i et nyt anetræ. Herfra kan man så gå tilbage til Redigering med den nye proband som hovedperson.

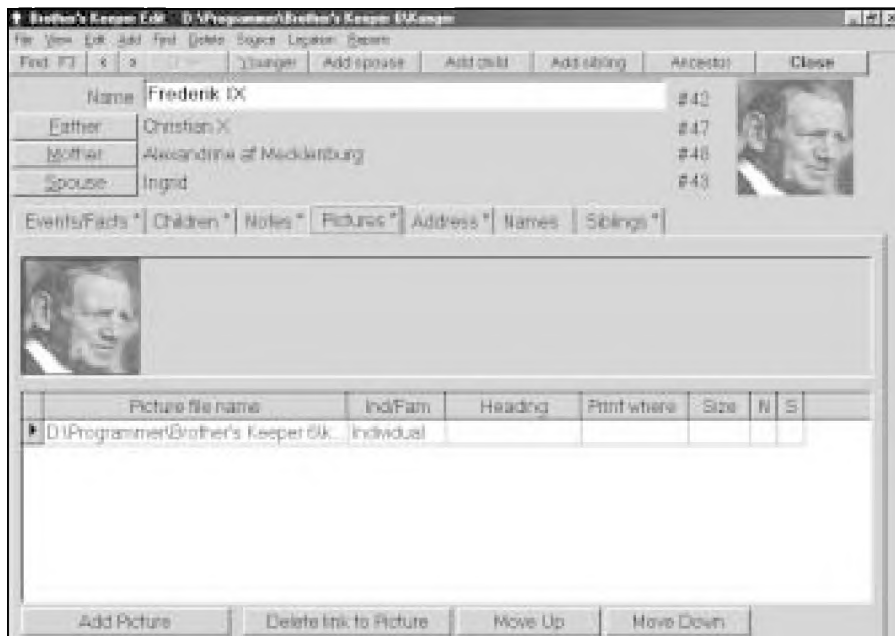
Øverst kan man klikke sig direkte frem til enhver af de mange muligheder for udskrifter. Her vil hovedpersonen være proband.

Ovenstående er kun en kort oversigt over det nye i BK6. Grundig vejledning skærm for skærm ligger i hjælpefilerne.

Registrering og opdatering

Registreringsnummer og adgangskode (password) fra tidligere versioner er gyldige for BK6.

Ny registrering kan kun ske direkte hos John Steed. Han har sat prisen ned til 45 US Dollars, og man får en ny

Et eller flere billeder kan vedhæftes hovedpersonen eller familien.

CD-Rom og en engelsk manual. CD-Rom til opdatering kan bestilles hos John Steed for 15 \$, en engelsk manual koster 5 \$ ekstra.

Betaling kan ske med VISA eller MASTER kort, men mange foretrækker at sende en \$ check, udstedt af deres danske bank.

Ovennævnte bestillinger kan foretages gennem John Steeds hjemmeside: <http://bkwin.net/version6/htm>

Herfra kan man også downloade installationsfilen, men den er på over 9 MB, så det tager sin tid. Opdateringer til installerede versioner kan hentes som en mindre fil på 2-3 MB.

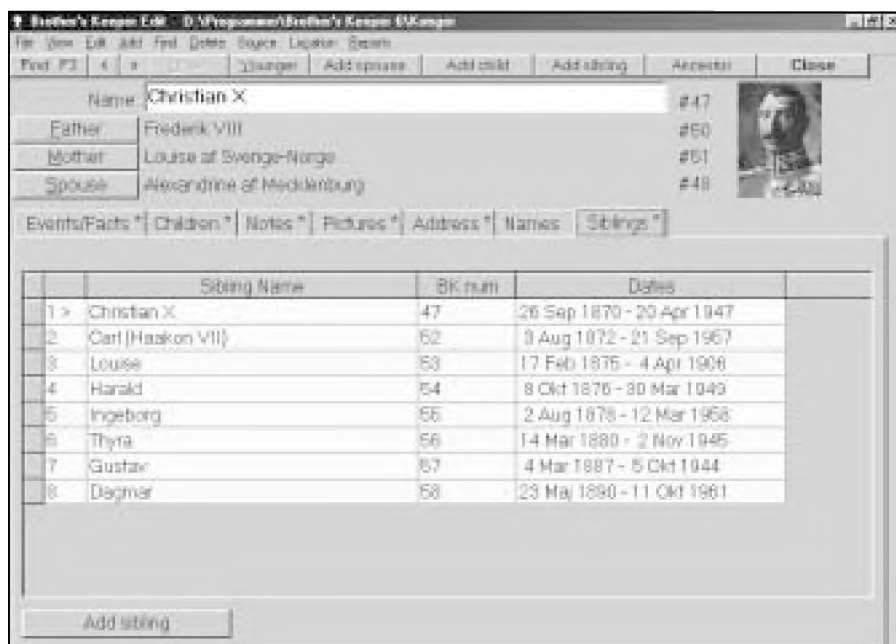
Opdatering eller shareware

En CD-Rom med samme indhold som John Steeds - kan bestilles hos mig til opdatering eller som shareware, og den fremsendes med et girokort til betaling.

Så længe de danske sprogfiler er ufuldstændige, vil jeg opdatere dem med en gratis diskette, når oversættelsen er kommet på plads.

Jens Finderup Nielsen

Red: JFN's adresser står på side 15.

Liste over hovedpersonens søskende.

Slægt & Data nu på cd

Vi har nu fremstillet en cd med alle numre af Slægt & Data samlet.

Siden 1995 er bladet blev layoutet i PageMaker, og fra denne årgang og frem til nu kan de gamle numre af bladet gennemses som såkaldte acrobat pdf-filer.

Programmet Acrobat Reader er allerede installeret på de fleste Windows maskiner, men i tilfælde af at det skulle mangle, har vi lagt det med på cd-rom'en til fri installation herfra.

Fra de ældste numre af Slægt & Data (fra før 1995) har vi gemt mange af artiklerne som tekstfiler, og disse gamle indlæg/artikler er også med på cd-rom'en.

Denne cd-udgivelse erstatter det tidligere produkt DIS-Blad, som vi i mange år har solgt på diskette.

**Prisen er uændret:
50 kr.**

DIS-Bladene på cd-rom kan fås ved henvendelse til DIS-Danmarks ekspedition:

Arne Julin

Hovedgaden 75

4050 Skibby

Tlf. 47 52 80 48

ccc28775@vip.cybercity.dk

Kildernes pålidelighed

Erik Kann berører i *Slægt & Data* 4/2000 et vigtigt spørgsmål: Hvorvidt kan vi stole på folketællingerne?

Spørgsmålet kan udvides til at omfatte samtlige de kilder, vi som slægtsforskere beskæftiger os med.

Primære og sekundære kilder

Til enhver tid har man vidst, at primære kilder var at foretrække for sekundære, og at nye muligheder for fejl og misforståelser var givet med hver generation af afskrifter.

Hvis fremtidige forskere vælger at bruge informationsteknologiens vidunderlige verden til en frivillig afsondring fra realiteternes verden, så er det først og fremmest et spørgsmål om en degenereret forskeretik. Tvungen bliver afsondringen ikke, så længe arkiverne tilbyder os mikrofilm til erstat-

ning for de dokumenter man nu vil beskytte mod en alt for ivrig brug af hele horden af os slægts- og lokalforskere.

Eksempel fra lensregnskaberne

For en del år siden fik jeg lyst til at vide noget om sognefogeders sociale status i slutningen af lenstiden. Til det formål måtte jeg først finde en tingbog fra perioden, og den ville jeg så sammenligne med lensregnskabet for samme år.

Det viste sig nu, at netop det år var der ikke indført ret meget om sognefogeder i den tingbog; men desuden måtte jeg konstatere, at de bønder, der forekom i tingbogen, i vid udstrækning var andre end dem, jeg kunne se i lensregnskabet jordebøger.

Jeg burde have vidst det. Kyndige folk har tit nok gjort opmærksom på, at personnavnene i disse gamle jordebøger ofte er forældede i forhold til det regnskabsår, bøgerne vedrører.

Johannes Lind

Spurvevænget 41
6710 Esbjerg V.

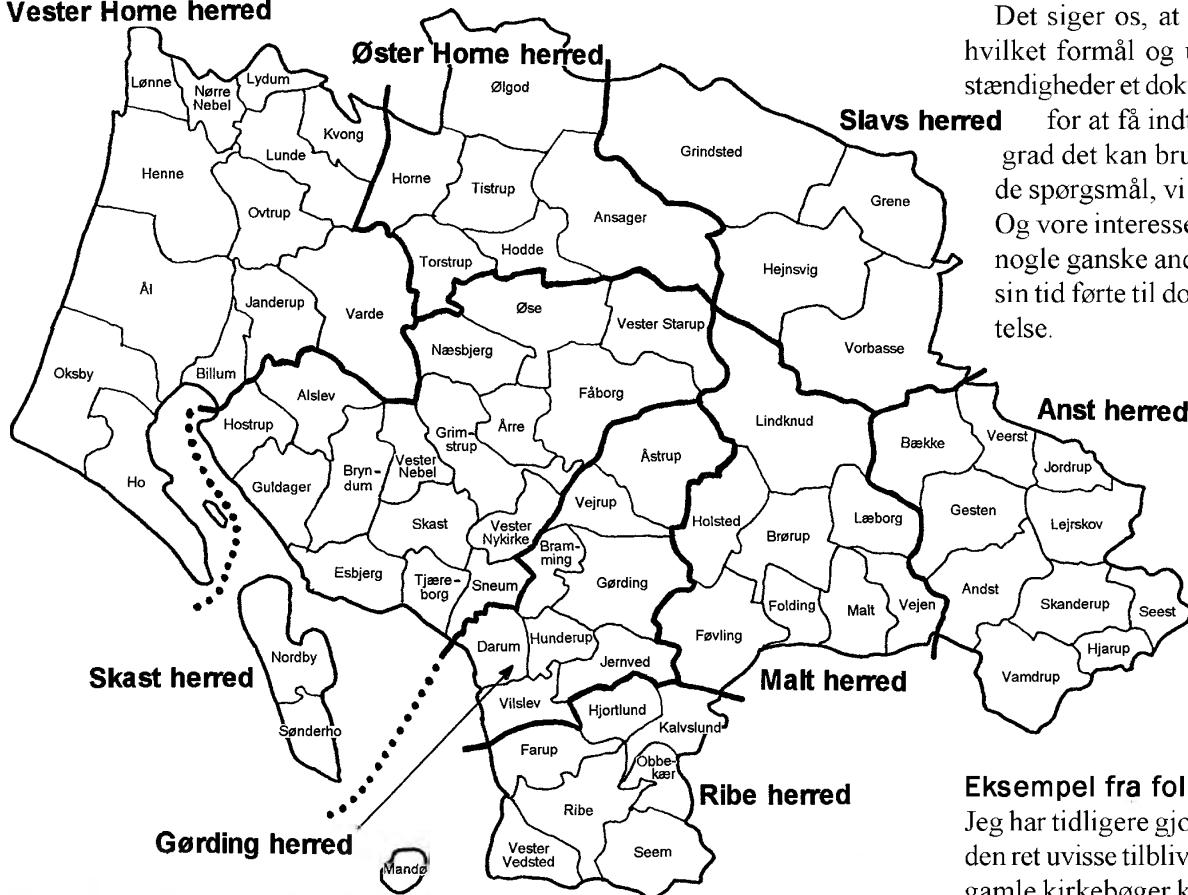
Telefon: 75 46 03 61
johslind@post.tele.dk

Forklaringen er formentlig ganske simpel. Her drejer det sig ikke om personskatter. Det drejer sig om indtægter og udgifter på fast ejendom. Det er gårde - ikke personer, man har brug for at identificere. Og så længe man ikke brugte matrikelnumre, kunne et personnavn være en udmærket identifikation, selv om vedkommende ikke længere var den aktuelle gårdbruger.

Helt anderledes forholder det sig, hvis man kigger på lister med bøder eller indfæstninger. For her er det jo netop personen, der er i fokus.

Det siger os, at man bør vide, til hvilket formål og under hvilke omstændigheder et dokument er blevet til, for at få indtryk af, i hvor høj grad det kan bruges til at besvare de spørgsmål, vi nu kommer med. Og vore interesser er sædvanligvis nogle ganske andre end dem, der i sin tid førte til dokumentets oprettelse.

Vester Home herred

Eksempel fra folketællingerne

Jeg har tidligere gjort opmærksom på den ret uviste tilblivelseshistorie, vore gamle kirkebøger kan have (*Slægt &*

Data 4/1999). Lad mig nu give et eksempel, der angår folketællinger:

Vorbasse sogn i Slavs herred var i 1700-tallet et fattigt hedesogn, der formentlig ikke tiltrak de allerhøjest kvalificerede præster. Men en undtagelse fra denne regel har nok været pastor Wulf Christopher Müller, der kom til sognet i 1794.

Hans pligttruskab førte ham ikke blot til at føre den sædvanlige kirkebog med usædvanlig omhu og i streng kronologisk orden, men den nødsagede ham også til at notere alle de gange, gudstjenesterne ikke kunne gennemføres. Det gik især ud over annexsognet Grene. Vejene kunne være ufremkommelige. Stormen kunne være så stærk, at hans heste ikke kunne trække vognen.

Siden gjorde hans eget svage helbred sig også gældende: Voldsom smerte i brystet; stærk smerte i det ene øre, så han straks måtte søge lægen i Ribe; ophovnede ben, så han ikke kunne få sine støvler på, men måtte låne sig frem til et større nummer. Til sidst døde han med vand i lungerne.

Blodpropper, vil man jo nok gætte.

Vejret er vi ikke herre over

Det var vejret, der kom til at få indflydelse på folketællingen i 1801:

“Dom. Septuagesima var det et jammerl. vejr og ufremkommelig føre, så jeg ikke kunne komme til Grene. I Vorbasse, hvor der var først tjeneste, indfandt sig kuns 8 mennesker, og til folketællingen udeblev de af vester-sognet, som var tilsagt at møde”. - “Første søndag i faste kunne ingen komme imellem byer for fog og knog”.

De to søndage er ifølge Bauers Calender 1/2 og 22/2. Det har været en hård vinter derude på denne vidtstrakte hede, hvor endnu ingen læplantning stækkede vindens magt.

Sognets folketælling er blevet underskrevet af præsten den 16/2. Og når en så omhyggelig embedsmand har sat sit navn under, så er der sikkert god grund til at stole på, at netop denne folketælling er blevet så nøjagtig som menneskeligt muligt.

Måtte samle stumperne op

En kundgørelse har nok foreskrevet, hvordan folketællingen skulle foregå. Men den har ikke kunnet tage højde

for vejrets luner. Vi kan se, at her i sognet skulle tællingen foregå i kirken, formentlig med ansvarlige repræsentanter for hver landsby, der ville være i stand til at gøre rede for, hvem der boede ude hos dem, måske ligefrem en for hver husstand. Men planen gik tildels i vasken på grund af det rasende vintervejr, og så har man altså måttet samle stumperne op.

Har sognefogeden sat sig sammen med degnen for at komme i tanke om, hvem der boede hvor, og så ladet det være godt? Næppe her. Næppe med den præst som tilsynsmand. Men det menneskelige moment kan unægteligt have spillet stærkt ind.

Fejl kan forekomme

Hvis man klargør sig omstændighederne omkring et dokumentets tilblivelse, bliver det svært at være kildefundamentalist.

Derfor var det også godt at blive gjort opmærksom på de fejlmuligheder, der kan forekomme i DDA-afskrifter trods nok så gode hensigter. Der har været mennesker med i spillet!

Family Tree Maker

I **Slægt & Data nr. 2 1998** skrev jeg om version 4.0b af **Family Tree Maker (MTM)**. Her beskrives de væsentligste ændringer, der er sket frem til den aktuelle version 8.0.

- * Forfædre træ, nu også vertikalt, kommer fra bunden til toppen.
- * Vifte træer (både forfædre og efterkommere).
- * Timeglas træ (viser såvel efterkommere som forfædre til den valgte person).
- * Alle-i-Et træ, hvor alle personer i hele datafilen er med.
- * Historisk tidslinie oversigt for de personer, man selv har valgt skal indgå.

- * Ingen begrænsning i valg af felter for hver person, og man kan definere sine egne.
- * Samme felt kan bruges flere gange (f.eks. hvis én kilde har en fødselsdato og en anden kilde viser en anden fødselsdato – eller til at taste folketællinger ind i).
- * Indsætte egne baggrundsbilleder på træer.
- * Privatisering af filen – alle levende personers data bliver fjernet i udskrifter og GEDCOM.
- * Flytte kasserne i efterkommer- & forfædre træer, for et – måske – bedre layout.
- * Søg og erstat, som kan anvendes til hurtigt at korrigere.
- * Alle rapporter og disses opsætning

- kan gemmes og hentes frem igen. Rapporterne kan bl.a. bruges i slægtsbøger.
- * Undersøgel sesjournal, der holder styr på de ting, der skal huskes til næste gang, man skal på arkivet. Undersøgel sesjournalen kan opbygges med kategorier og prioriteter.
- * Og mange flere.

For en komplet liste se: <http://www.familytreemaker.com/newftw.html>.

Ole P. Bielefeldt
Violvej 36
8680 Ry
Tlf. 86 89 09 09
Mobil 40 54 09 09
ole.bielefeldt@vip.cybercity.dk

TIPS OG
IDEER

Ole P. Bielefeldt

Violvej 36
8680 Ry
Tlf. 86 89 09 09
Mobil 40 54 09 09
ole.bielefeldt@vip.cvbercity.dk

Om at lave en slægtsbog i

I Slægt & Data nr.2, 1998 skrev jeg om slægtsforskningsprogrammet Family Tree Maker. En af de faciliteter, jeg ikke fik fortalt om, var muligheden for at lave en slægtsbog i programmet, for jeg var slet ikke kommet i gang med den dengang.

Siden har jeg arbejdet en del med den. Den er noget af det mest gennemførte, jeg har set i noget slægtsforskningsprogram.

I Family Tree Maker findes de programmæssige faciliteter til opbygning af en slægtsbog under det, der kaldes Bog Funktionen.

I det følgende vil jeg give en lille introduktion til muligheder, der rummes i Family Tree Maker.

Åbningsbilledet

Åbningskærm-billedet for bogen ses nedenfor (for en ny bog - her en Test bog):

På venstresiden har man de ting (elementer/rapporter), der kan vælges ud fra. Øverst står standrapporterne, og længere nede kommer de rapporter, man selv har gemt til det ene eller andet brug.

Som et kuriosum ses det, at nogle rapporter er på dansk og andre på engelsk. Det stammer fra den tid, hvor jeg endnu ikke havde oversat FTM til dansk, men mere herom senere.

Der er også en såkaldt "Pladsholder". Hvis man vil have noget andet materiale med ind i bogen, så angiver man, hvor mange sider det fylder, og så tager både indholdsfortegnelsen, sidenummereringen og indekset højde for dette.

For at få en rapport med i bogen, klikkes der på den valgte rapport i venstre side, og derefter på knappen "Tilføj". Rapporten vises nu i højre side under "Indhold Bog". Man kan senere flytte om på rækkefølgen.

Egne tekstelementer

Der er rig mulighed for at indsætte egne tekstelementer. Dette foregår rimeligt simpelt.

Man tilføjer simpelthen et nyt tekstelement fra venstresiden til højresiden, og man kan navngive det med det navn, det skal have i indholdsfortegnelsen.

Derefter dobbeltklikker man på det, eller klikker på Rediger, og får en ny tom tekst side.

Man kopierer og indsætter eller skriver derefter teksten på denne side, og straks kan man se, hvor meget det fylder, ligesom man kan redigere videre i det.

Når man går ud, gemmes denne tekst automatisk som en integreret del af datafilen.

Programmet laver selv indholdsfortegnelse og indeks

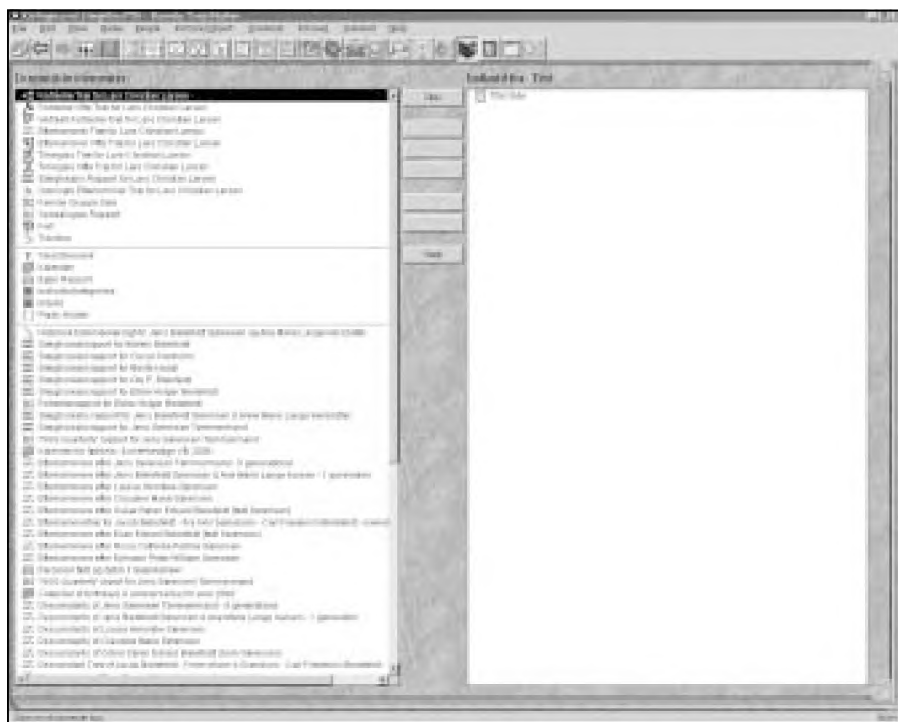
To væsentlige ting bør fremhæves:

For det første, at programmet selv laver en indholdsfortegnelse med sidenumre, og for det andet, at programmet også selv laver indeks med sidehenvisninger på de personer, der er i de forskellige rapporter i bogen.

Man behøver altså ikke et tekstbehandlingsprogram, en rtf-fil eller andet format for at kunne klare denne ikke ubetydelige del af en slægtsbog.

Træer i bøger kan klares

Hvis det er et stort forfædre- eller efterkommertræ, formateres det, så det passer til det sidelayout, der er valgt. På hver side er der henvisninger til de sider, hvor næste generation

Åbningskærm-billedet for bogen - her en Testbog.

Family Tree Maker

vises, eller hvor forrige kommer fra.

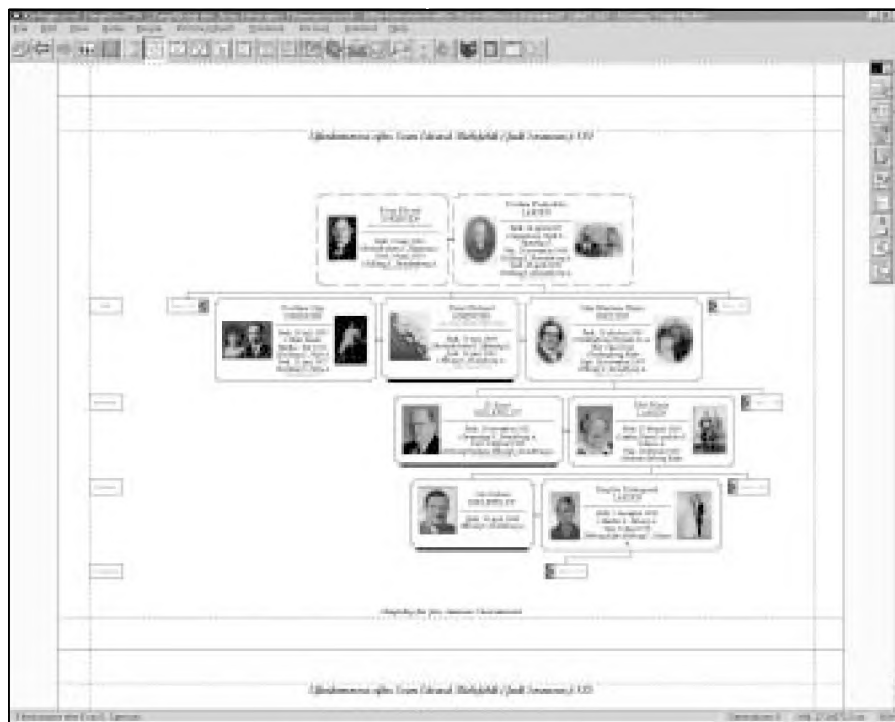
Et eksempel på dette ses her til højre på siden. Det er programmets almindelige måde at vise rapporter på skærm. Når de øverste bokse er vist i afbrudte streger, skyldes det, at disse personer har været vist før.

På skærmen ses ude til venstre, hvilken generation personerne tilhører. Det er valgfrit, om det skal vises eller ej, og generationerne kan også vises med forskellige farver, hvis det er mere ønskeligt.

Der er også flere forskellige valgmuligheder i kassernes layout og indhold - selv kan jeg godt lide denne - ikke mere information end nødvendigt og heller ikke for lidt. Måske en lidt speciel kasse - og med skygge under mændenes kasser, men de er jo også "fra naturen" udstyret med en "tap".

Selv om det kan være svært at se, kan der sikkert "anes", at der står et eller andet under 2 af personernes navne, og det er deres "oks" = også kendt som (eller alias), da de begge har taget navneforandring.

Deres dåbsnavn er det fremhævede navn, og deres nye navn står under.

Programmets almindelige måde at vise rapporter på skærm.

Programmet holder altså selv styr på hvilke navne, der er dåbsnavne, og hvilke navne, der senere er ændrede navne, når de blot er indtastet korrekt fra starten.

Det er mig, der har defineret skrift-

typerne & størrelsen mv. på hvert af de to typer navne.

Indholdet i bogen

Et eksempel fra en af de slægtsbøger, der er udgivet, vises her til venstre på siden.

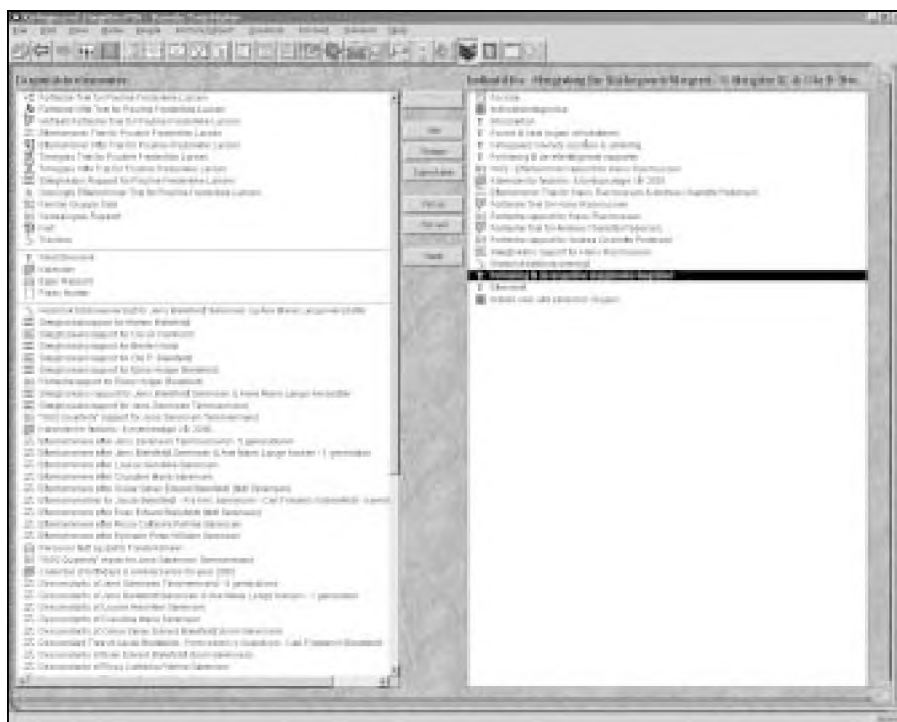
Her indgår også egne tekstelementer, som er skrevet i samme program eller skrevet et andet sted, og så kopieret og indsat på det sted, hvor de skal bruges.

Disse tekstelementer kan også indeholde billeder, hvis det ønskes, og der kan laves ligeså mange man ønsker.

Indeks over personer

Jeg kunne have lyst til at vise mange af de andre udskrifter også, men det tillader pladsen desværre ikke, så lad mig nøjes med indekset over alle personer i bogen (ses på næste side - side 22).

For hver person står den side eller de sider, som han eller hun optræder på. Hvis personerne har taget navne-

Et eksempel på en slægtsbog med egne tekstelementer.

Fortsættes på næste side

forandring, står de både under det "nye" og det "gamle" navn og med anførsel af, hvilket navn man nu ser på.

Jeg har her valgt, at indekset skal vises i 3 kolonner, og at forbogstavet for efternavnet skal fremhæves. Jeg har selv valgt, hvilken font dette skulle skrives med, og jeg har også valgt, at efternavnet kun skal vises en gang.

Alle disse valg træffer man som anført selv, og der er stor plads til at eksperimentere, før man har det, man kan kalde "et færdigt resultat" i sin helt egen bog.

Det burde være unødvendigt at sige, at man også selv er herre over overskrifter og bundlinietekster.

Andre raffinementer

Såvel kilder som noter er en integreret del af programmet. Der er ingen "komplerede links", der skal huskes til evt. filer uden for datafilen eller ting, der går tabt, når filen sendes til andre. Der er kun 1 (én) fil, der skal tages backup af. Det hele er ganske enkelt med.

Programmet håndterer "ægteskaber" / "partnerskaber" mellem personer af samme køn, som jo ikke er ualmindeligt nu om dage, samt GEDCOM IMPORT & EXPORT.

Skulle man have fået dobbelte per-

soner ind gennem import af en GEDCOM fil, er der også en funktion til at flette disse sammen igen.

Der advares dog ved importen om disse dobbelte personer, og programmet prøver ihærdigt selv at undgå dem, men hvis der er forskelle i stavemåde af navn, eller fødselsdato el. lign., kan det jo gå "galt", så må det gøres manuelt.

Der kan selvfølgelig angives såvel hovedkilder, som "under"-kilder for samtlige de fakta, der indtastes, og hovedkilder gemmes og kan "genbruges" fra gang til gang.

En teoretisk begrænsning

Op til 99 ægteskaber og op til 99 børn pr. ægteskab er naturligvis en begrænsning, omend den er mere teoretisk end praktisk!

Træer har en begrænsning på 99 generationer, og 20 kilometer i højden, og det samme i bredden, hvilket skulle række for de fleste.

Om kasser skal overlappende sideskift eller ej er også brugerbestemt.

Hvilke informationer, der skal med i træer bestemmer brugeren selv, og af de mere rafinerede kan bl.a. nævnes: Alder ved første ægteskab, Alder ved fødsel af første barn, Alder ved fødsel af sidste barn og Alder ved død, blot for at nævne nogle.

Meget oversat til dansk

Jeg har brugt programmet i dets engelske version i mange år, uden de store problemer, men på et tidspunkt blev jeg mødt med ordene "det er jo på engelsk" flere og flere gange, så jeg besluttede mig for at gå i gang med at oversætte det til dansk!

Jeg anskaffede mig en såkaldt resource editor ved navn Restorator, og den læser DLL filer [i.e. nogle af de filer der skal rettes i for at få dansk tekst til feltnavne mm.].

Efter at have gjort dette gennem et stykke tid, må jeg sige, at jeg værdsætter Piet Hein's ord:

*Hvis du vidste, hvad du ved
Når dit livslys er brændt ned,
Så var meget mindre drøjt,
Mens det endnu brændte højt!*

Det har været drøjt

Ikke sådan at forstå, at mit "livslys er brændt ned", men det har været – og er – "drøjt" at gå hver enkelt linie igennem, oversætte den – uden helt at vide, hvor det er, den bruges.

Og der er mange linier og ikke mindst mange forskellige slægtskabsbegreber, der skal oversættes.

Jeg havde i min vildeste fantasi ikke forestillet mig, at der fandtes så mange, men i den færdige oversættelse er der til gengæld taget højde for eksempelvis "Halv x grandonkel til ekshustruen" (hvor "x" står for "nummer").

Den aktuelle status er, at alle udskrifterne og en stor del af menu-systemet, sammen med en stor del af den "boble"-hjælp, der findes, er oversat.

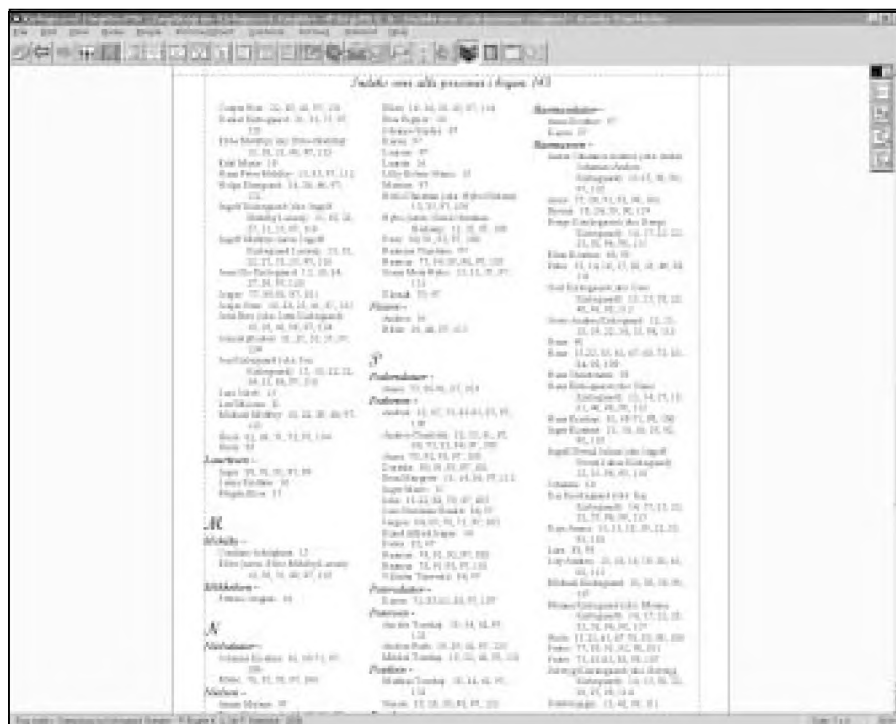
Yderligere information

Hvis der er nogen af læserne, der er interesserede, kan jeg kontaktes på mail eller telefon (se på side 20). Der er også et velfungerende message board, hvis man har problemer.

Endelig kan man gå ind på min hjemmeside, som også er en del af servicen ved programmet:

<http://www.familytreemaker.com/users/b/i/e/Ole-P-Bielefeldt/>

Afslutningsvis kan jeg sige, at jeg er endnu mere tilfreds, end da jeg skrev den første artikel for ca. 3 år siden.

Indeks over alle personer i bogen.

Fra begrænsninger til muligheder

Så længe jeg kan huske tilbage, har DIS-Danmark haft såkaldte testudvalg, der havde til opgave at afprøve programmernes forskellige muligheder og mangel på samme.

Testudvalgene er historiske foreteelser på flere måder.

Dels har de ikke været aktive igennem flere år, dels er hele det oprindelige opgave-komplex for testudvalgene stort set udtjent.

Dengang – for de mange år siden – da edb-teknologien var ny, ja da var det (stadig) relevant at forholde sig til de enkelte programmernes tekniske finurligheder: Kunne det søge på den og den måde, kunne det gemme sådan og sådan, kunne det etc.

Lidt firkantet kunne man måske udtrykke det på den måde, at ”dengang” var vi mest af alt optaget af og bekymrede for, hvad programmerne gjorde ved vores dyrebare data: Blev de ødelagt, blev de forvansket til uken-delighed eller ?

Muligheder og perspektiver

Vore data er naturligvis stadig lige dyrebare, men nu frygter vi ikke, at de forsvinder et eller andet mystisk sted hen. I dag forholder vi os i langt højere grad til, hvordan vi kan jonglere med tingene: Kan vi lægge tingene direkte på nettet, hvordan kobles billeder på vores registreringer etc.?

Et eller andet sted kan jeg ikke fri mig for den tanke, at dengang var ”projektet” at ”afsløre” programmerens begrænsninger, hvor det i dag i højere grad er god latin at pege på muligheder og perspektiver. Jo man

er vel med på noderne. Maskinstormerne har ikke en levende chance!!!!

Set i relation til testudvalgene må man nok erkende, at der ikke længere i samme grad er brug for udvalg, der minutøst kortlægger hver enkelt lille afkrog i programmerne og i den henseende opstiller omfattende tabeller med alle mulige og umulige sammenligninger.

Dermed er ikke sagt, at der ikke er brug for testudvalg eller i hvert fald test af programmerne. Men der bør nok i højere grad satses på en kombination af anmeldelse af programmerne og omtale af nye tiltag.

Mangler et par kritiske spjæt

Slægt & Data har i mange numre haft omtaler af forskellige programmer. Jeg synes, de alle har været både spændende, velskrevne og inspirerende. MEN: Alle disse indlæg har været skrevet af ildsjæle, der hver ud fra deres forudsætninger har fundet behag i netop det program, de omtaler. På en måde mangler der fra tid til anden et par kritiske spjæt.

Spørgsmålet om testudvalg har været drøftet i bestyrelsen, og der er enighed om at lægge op til en eller anden form for ændring fremover. Lige præcis hvad den ændring skal gå ud på kan være lidt kompliceret at komme frem til.

Der skal indiskutabelt fortsat være rigelig spalteplass til den begejstrede omtale af programmer. Men altså også andre mere kritiske omtaler. Spørgsmålet er jo bare, hvordan man finder personer, der på den ene side har tilstrækkeligt kendskab til programmet, på den anden side er kritiske.

Formodningen er, at hvis man har

Erik Kann

Johan Jepsensvej 1
2830 Virum
Tlf. 45 85 18 02
dek@mobilixnet.dk

tilstrækkeligt kendskab til programmet, er man også bruger. Måske er det en helt forkert antagelse.

I første omgang vil jeg lægge op til at høre fra medlemmer, der kunne tænke sig at være med til at annoncere nogle af de gængse programmer på markedet. Der er da i hvert fald en version 6 af BK på vej, og hvis rygterne taler sandt, sker der også snart noget på WinFam fronten. Så et eller andet skal der gøres.

For at undgå alle misforståelser, vil jeg gerne runde af med at slå fast, at det også er mig, der igennem de seneste år har haft ansvaret for testudvalgene, og at det som følge deraf også er mig, der bærer ansvaret for, at testudvalgene ikke har fungeret.

Nyt om Norden

På det netop afholdte bestyrelsesmøde i Odense er arbejdsfordelingen ændret en smule, således at alle sager vedr. nordiske forhold overtages af:

Georg Agerby
Gildhøj 86
2605 Brøndby Strand
Tlf.: 43 96 53 37
agerby@vip.cybercity.dk

Annonce

Nordisk Slægtsdatabase

www.alternativ-forum.dk/genealogi

Guldgrube på Frederiksberg Bibliotek

Redaktionen tilføjer:

Sidst i 2000 blev inddateringen af Frederiksberg Biblioteks store samling af slægtsbøger mm. bragt til en lykkelig afslutning. Dermed var denne vigtige samling fuld søgbar via internettet.

Niels Munch har søgt i samlingen og giver i denne artikel god inspiration til interesserede.

Hvis man vil læse mere

Bibliotekar ved Frederiksberg Bibliotek Michael Bach har i "Hvem Forsker Hvad" årgang 2000 s. 182-185 skrevet mere bredt om, hvordan man finder oplysninger om slægtsbøger.

Møllers kasser

Endelig bør det nævnes, at de såkaldte "Møllers kasser" ikke er medtaget i bibliotekets inddatering. Er man interesseret i dette vigtige genealogiske hjælpemiddel, så har ambassadør Villads Villadsen fortalt om „Møllers kasser“ i *Personalhistorisk Tidsskrift* 1998:2 s. 248.

af Niels Munch

Frederiksberg Bibliotek har altid været kendt for sin store samling af litteratur i relation til slægtsforskning. Så kendt at jeg to gange har oplevet at spørge efter noget på Rigsarkivet, hvor man så har henvist mig til Frederiksberg Bibliotek.

5.387 emner ind på edb

Nu [red; sidst i 2000] har biblioteket fået alle sine slægtsting ind på edb, og det drejer sig om 5.387 emner.

Da vi jo er en del slægtsforskere, der er fra den tid, hvor der endnu ikke blev undervist i edb i skolerne, så vil jeg her prøve at give en vejledning.

Hvordan man søger

1. Gå ind på internettet på www.fkb.dk
2. Gå herfra ind på *Søgning, reserver, forny*, hvorefter man får adgang til forskellige søgemuligheder
3. Vælg f.eks. *Emnesøgning*
4. Skriv herefter det slægtsnavn, du gerne vil søge oplysninger om. Enklere kan det vist ikke gøres!

Hvis der er bid

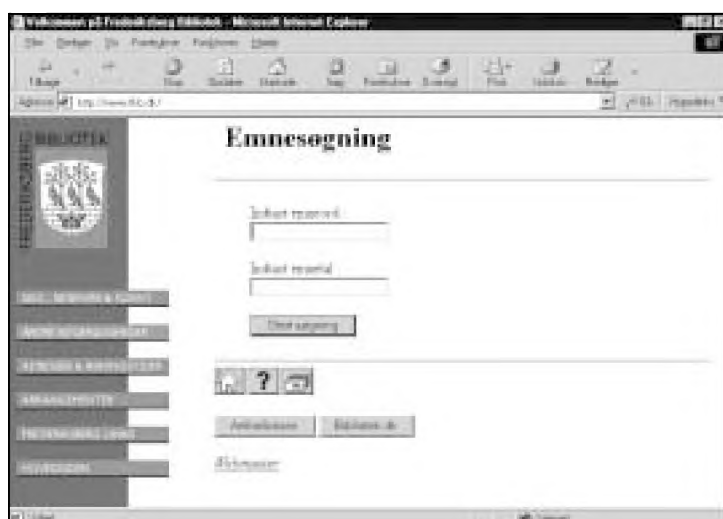
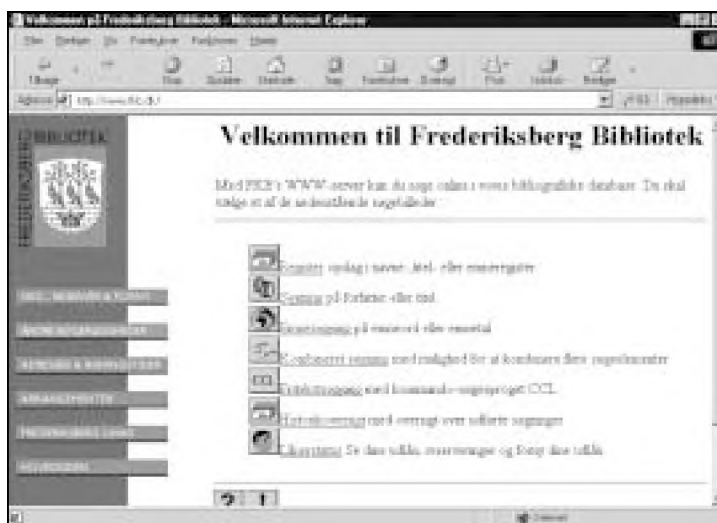
Er der oplysninger om det pågældende slægtsnavn, kommer de frem på et skema, og man markerer herefter det, man gerne vil se. Der kommer nu nærmere oplysninger om, hvor de pågældende oplysninger findes.

Mulighed for alle

Den her skitserede søgemulighed er til storst hjælp for dem, der kan komme på Frederiksberg Bibliotek, eftersom bibliotekets slægtsmateriale ikke normalt udlånes.

Men chancen for at ens lokale bibliotek kan skaffe materialet er naturligvis meget større, når man nøjagtigt kan fortælle bibliotekaren, hvad det er man søger.

Niels Munch
Stubbevej 8, 3250 Gilleleje
Tlf.: 48 30 02 50
monacus@get2net

Bruger vi lokalarkiverne nok - og husker vi at aflevere til dem

Vagn Lih Kristensen

Anemonevej 7, Alderslyst
8600 Silkeborg
Tlf. 86 82 49 65
lihn@post10.tele.dk

At slægtsforskning og lokalhistorie har stor samhørighed er vi vist alle klar over, og at lokalarkiverne ligger inde med meget slægtshistorie i form af sogne-, by- og gårdhistorie er alle vist også klar over. Og så må vi ikke glemme, at lokalarkiverne ofte har en hel del personhistorie.

Men husker vi slægtsforskere nu at bruge lokalarkiverne, for ofte kan man virkelig finde et "guldkorn" her.

Lokalarkiverne ligger ofte langt fra, hvor vi bor, da de ligger i det område, man arbejder med. De har heller ikke så lang åbningstid, og registre, af det man søger, kan ofte være mangelfulde, eller måske findes de slet ikke.

Min tvivl om, hvorvidt mange slægtsforskere overser lokalarkiverne, skal jeg hermed prøve at gøre rede for.

Balle sogn i Hids herred

For et par år siden tilmeldte jeg mig til DIS-Danmark "Opslag i kilder", da jeg har meget materiale fra Balle sogn i Hids herred, hvor jeg er formand for Balle Sogns Lokalhistoriske Forening.

Således har jeg samtlige folketællinger 1787 - 1911 samt en stor del af kirkebøgerne, som går fra 1790, liggende på min PC. Har ligeledes meget sogne-, by-, gård- og personhistorie.

Jeg har vel haft 10 - 15 henvendelser, hvor jeg har kunne hjælpe med de ønskede oplysninger og i de fleste tilfælde kunnet tilføje lidt ekstra, da jeg jo alligevel havde det liggende og skulle sende mit svar via e-mail.

I sidste nummer af Slægt & Data havde Lars Deleuran en udmærket artikel om Morten Hull fra Balle sogn, som jeg nikkede genkendende til.

Ikke nok med, at jeg måske her har hjulpet Lars Deleuran, så har han igen hjulpet mig og Balle Sogns Lokalhistoriske Forening ved at tilbagesende

et stort materiale, og Lars Deleuran har tillige tænkt på Silkeborg Lokalhistorisk Arkiv ved at sende dem materialet.

Gratis hjælp - husk porto

I Hvem Forsker Hvad havde jeg i sidste nummer indrykket en lille annonce om gratis at hjælpe med oplysninger mod en frankeret svarkuvert.

I de fleste tilfælde har jeg dog selv måtte sætte ekstra porto på, når det ikke har været mulig at sende det via Internettet, idet den mængde materiale, jeg har kunnet tilbyde, langt har overskredet vægten til det fremsendte frimærke.

Jeg skal lige oplyse, at jeg fik 14 henvendelser i en måned, hvor jeg har kunnet tilbagesende til de 11 med et fyldestgørende materiale.

Har fået mere end drømt om

Alt er naturligvis gratis, blot har jeg bedt om, at Balle Sogn Lokalhistorisk Forening måtte få, hvad de eventuelt har liggende om såvel sogne-, by-, gård- og personhistorie, som vedrører Balle sogn.

Oftentimes har jeg fået betydelig mere, end jeg har turde drømme om. F.eks. har jeg fra en person i Hjørring modtaget 13 A4-sider historie. Jeg skal lige nævne, at langt de fleste henvendelser, jeg modtager, ikke er fra nærheden af Silkeborg, men de er ofte fra København og Sjælland.

Det er meget forskelligt, hvad jeg får, men en ting, jeg sætter meget højt, er overleveringer, som sjældent findes andre steder end hos afsenderen.

Materiale, der ellers nemt ville være gået tabt, eller kun få personer ville have haft kendskab til, bliver nu opbevaret på betryggende måde og er tilgængeligt for vore efterkommere.

Branden i Balle by i 1790

Således havde man i Balle by en brand i maj måned 1790, hvor 6 gårde, et hus og skolen brændte. Den tidligere

historiker Rasmus Mortensen skrev i sin bog om Balle sogn 1946, at der ikke fandtes mere materiale om branden.

Jeg har da også selv ledt for at kunne sætte lidt mere stof på branden og har da også fundet enkelte ting. Men den helt store opdagelse om branden fik jeg såmænd også fra København - tak for det - og der var også tilføjet ret mange overleveringer, som naturligvis skal tages med alle mulige forbehold.

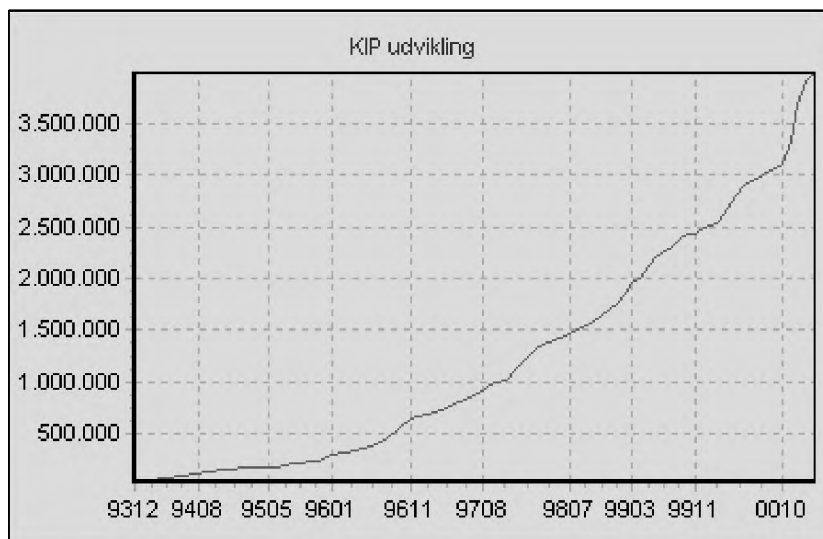
Nu vil hele brandens historie efter 211 år kunne fremlægges i løbet af kort tid.

Tænk på lokalhistoriske arkiver

Jeg nævnte i artiklens start min tvivl om, hvorvidt slægtsforskere bruger lokalarkiverne nok.

Når man ser på det antal henvendelser, jeg har haft, er det jo noget sludder. Men tænk, hvis jeg nu ikke havde gjort noget for at få og igen give oplysninger, hvad ville der så have været at finde af lokalhistorie i de slægtsbøger, som har rod fra Balle sogn.

Derfor er min opfordring til samtlige slægtshistorikere: Tænk på det lokalhistorisk arkiv i de sogne du arbejder med. Slægthistorie er jo også andet end blot navne og årstal. Hæft noget gård-, by- og lokalhistorie på din slægtsbog. Prøv om det lokalhistorisk arkiv skulle ligge inde med et eller andet, du kan anvende, og tænk igen på arkivet med dit skriftlige materiale og billeder.

Kildeindtastningskursus

DDA holder hvert år 2 endagskurser i kildeindtastning. Næste kursus er **tirsdag den 24. april 2001** i lokalerne hos DDA i Odense.

Sidste frist for tilmelding er onsdag den 11. april 2001. For yderligere oplysning og tilmelding kontakt DDA, tlf. 66 11 30 10

På dette kursus bliver der en gennemgang af kildeindtastningsprogrammet (WinKip). Der bliver lejlighed til at arbejde med selvvalgte kilder og til i fællesskab at diskutere de problemer, der er med læsningen og fortolkningen af de originale kilder.

Kurset varer fra kl. 10 til ca. 18. Prisen er 175 kr., der dækker frokost og materialer.

KIP-oversigt 9/2-2001 - Microsoft Internet Explorer

Adresse http://ddd.dds.dk/Kipoversigt.htm

KIP-oversigt 9/2-2001

Type	År	Folketal	Antal materialer	Antal personregistreringer	Dækning	Dækning 00	Dækning 99	Dækning 98	Dækning 97	Dækning 96	Dækning 95	Dækning 94
FT	1717		1	631								
FT	1769		2	3125								
FT	1787	841806	1053	456708	54,25	53,05	40,64	32,71	24,6	15,48	4,06	2,7
FT	1801	929001	1647	839760	90,39	80,76	48,29	36,4	26,07	17,59	2,32	1,39
FT	1803		47	24935								
FT	1834	1230964	722	431993	35,09	32,68	26,89	17,89	10,55	5,76	5,76	2,12
FT	1835		4	2672								
FT	1840	1289075	525	354922	27,53	27,28	17,52	10,98	6,74	3,83	1,85	0,97
FT	1845	1356877	1185	766389	56,50	50,52	37,07	23,62	15,33	9,08	5,83	4,95
FT	1850	1414648	445	367321	25,97	24,64	16,89	10,75	4,12	2,25	0,55	0,25
FT	1855	1507222	86	57950	3,84	3,74	1,52	1,05	0,44	0,21	0,04	0,04
FT	1860	1608362	87	76811	4,78	4,44	2,61	1,55	0,71	0,4	0,14	0,12
FT	1870	1784741	78	75625	4,34	4,24	3,12	2,28	1,93	1,43	1,2	0,51
FT	1880	1969039	135	144942	7,36	7,05	4,94	3,82	2,4	0,2	0,15	0,07
FT	1885		19	19988								
FT	1890	2172380	124	110745	5,10	4,61	2,28	1,76	1,31	0,93	0,36	0,06
FT	1901	2449540	27	22798	0,93	0,93	0,8	0,62	0,53	0,17	0,17	0,02
FT	1906	2588919	21	14598	0,56	0,46	0,43	0,26	0,16	0	0	0
FT	1911	2757076	31	29690	1,08	1,05	0,97	0,69	0,5	0,3	0,22	0,05
FT	1916	2921362	4	4261	0,15	0,08	0,05	0,05	0,05	0	0	0
Folketællinger i alt		26821012	6243	3806064	14,00							
KB			270	173529								
KLTB			1	1014								
MATR			1	77								
OE			47	9014								
SKTM			1	2672								
Total			6563	3992370								

Slekt og Data 4/2000 (Det norske blad)

I dette nummer behandles et bredt spekter af emner:

- * Finn Holden om „Sin slægtsbog“, om indsamling af stof, trykning mm.
- * Også Jan G. Langfeldt fortæller om sine erfaringer med udgivelse af sit materiale.
- * Ulf Berggren gennemgår udtryk på nettet mm. i forbindelse med søgning på nettet.
- * Norunn Klettum starter forfra med sin „Slegtsskole I“.
- * Dis Norges nye logo præsenteres.
- * Jan Eri gennemgår i en spændende artikel brugen af „PALM III“ som notesbog ved arkivbesøg med henvisninger til forskellige programmer.

Computers in Genealogy Sep/2000

Her omtales bl.a:

- * Et belgisk program på fransk „Matrws d'Armes“ om Heraldik.
Kan hentes på www.digiserve.com/heraldry/hersoft.htm
- * Gedcom explorer. Et program til eksport af filer til et andet program mm. 30 dages brug. Kan hentes fra: www.gedx.com
- * John Bending og Mark Humphry diskuterer opbygning af hjemmesider. Meget inspirerende.
- * Også Peter Christian giver i en artikel gode råd om hjemmesider.

Disketten 4/2000

Dette nummer beskæftiger sig i hovedsagen med medlemsmøder, slægtsforskerdage samt årsberetning med regnskab. Dog er der også en beretning om en mordsag fra 1749, forfattet af Hans Lidhall.

DIS-Play 4/2000

Stig E. Petterson fortæller om et besøg på Krigsarkivet. Marianne MunkteLL fortæller om at tage digitale billeder med hjem fra arkivbesøg.

DIS Småland 2/2000

Endnu et lokalt medlemsblad fra Sverige har set dagens lys, nemlig DIS Småland, som fremover vil blive medsendt læsekredsen for Sverige. Deres hjemmeside: www.torvet.se/users/d/DISsmal/

Læse- kredsen

Bent Pilgaard

Stjærten 21

8800 Viborg

Tlf. 86 67 55 12

b.pilgaard@vip.cybercity.dk

Vi modtager følgende blade:

- * *Mededelingen Central Bureau voor Genealogie*, Holland
- * *Gens Humana*, Holland
- * *Computers in Genealogy*, England
- * *Dis-Play*, Øst-Sverige
- * *Slægtshistorisk Forum*, Sverige
- * *Diskologen*, Sverige
- * *Sukutieto*, Finland
- * *Slekt og Data*, Norge

Læsekredsene ved DIS-Danmark

I hvert eneste nummer bringes bidrag om læsekredsene, og i 5-6 år har DIS-Danmarks medlemmer kunnet tilslutte sig en eller flere læsekredse.

Med visse mellemrum modtager man et tidsskrift, kan læse i det ca. 7 dage og skal derefter sende det videre til den næste på listen.

Redaktionen vil, sammen med læsekredsens bestyrer gennem mange år, Bent Pilgaard, benytte årsskriftet til at slå en smule på tromme for foreningens læsekredse.

I øjeblikket er det således, at der eksisterer 3 velfungerende kredse:

* Den svenske læsekreds på 10.

* Den norske læsekreds på 23.

* Den engelske læsekreds på 20.

Der har indtil for ikke så længe siden eksisteret en tysk og en amerikansk læsekreds. Specielt den sidste var så populær, at den måtte dubleres. I alt har der være tilsluttet 41 til den amerikanske læsekreds.

Det var det anerkendte tidsskrift *Computer in Genealogy*, der cirkulerede, og det har været vores indtryk, at mange har fundet spændende og inspirerende nytænkninger i bladets spalter. Desværre har der været problemer med at få bladet leveret, og lige nu træder Bent Pilgaard vande.

Hvad angår den tyske - ja så gik bladet ganske enkelt ind. Det var det!

Det ville være glædeligt, om endnu flere kunne have lyst til at tilslutte sig kredsene, ligesom vi meget godt kunne tænke os at høre forslag om blade, man godt kunne tænke sig i cirkulation. Det kunne være udenlandske, men bestemt også danske blade. Naturligvis må det være en betingelse, at det er blade med en vis indholdsmæssig bredde, der cirkulerer.

Har man ønske om at være med i de eksisterende kredse eller forslag om nye blade til cirkulation, så kontakt Bent Pilgaard (se ovenfor).

Redaktionen

Læserreaktioner om Reunion 7.05

Redaktionens kommentar:

I sidste nummer af Slægt & Data fortalte Sven Aage Petersen om slægtsforskningsprogrammet Reunion til Macintosh.

Sven Aage Petersen har efterfølgende modtaget en række reaktioner, som han synes vil være væsentlige at delagtiggøre bladets læsere i. Redaktionen synes, det er et rigtig godt initiativ, der her er gjort og bringer med glæde de indsendte kommentarer.

Som Sven Aage Petersen udtrykker det: *"En række positive og konstruktive reaktioner viser interesse for at udveksle erfaringer om programmets mange muligheder."*

Kønsskifte

Bruno Simonsen, Håsløholm
simons@telia.com

gør opmærksom på, at de seneste versioner af Reunion kan registrere to personer af samme køn som par.

Det er en ret enkel operation. Når en persons data er tastet ind på familiekortet, kan samleveren skrives på kortets anden halvdel. De to personers køn registreres ved, at man i rullemenuen Redigér åbner kortet Edit person. Knappen i kortets høje side Sex har tre muligheder: Mand, Kvinde eller Ukendt.

Her kan forhåndsindstillingerne ændres, og når kønet er bestemt, vil bjælkerne på familiekortet få nye symboler med personernes navne.

Så enkelt foretages et kønsskifte med Reunion 7, og jeg tager straks mine ord om et puritansk amerikansk program i mig. Sorry.

Oversættelsesfiler

Bruno Simonsen har fra sin svenske position udblik over forskningsmuligheder hinsidan. Han kan henvise til svenske databaser og hjælpemidler for slægtsforskere.

Bruno gør også opmærksom på en svensk og en norsk oversættelsesfil til Reunion. Filene kan hentes på firmaet Gensofts hjemmeside:

<http://www.gensoft.se>

Enkelt at ændre brugerfladen

Som nævnt i Slægt & Data nr.4/2000 er det en enkel sag at ændre program-

mets brugerflade til et andet sprog. Man trækker Alternative Resource filen ind i Reunion-mappen, så bliver de engelske betegnelser ændret.

En ressourcefil er en udvidelse, der ikke griber ind i de øvrige filer. Når filen lægges ud på skrivebordet igen, er de engelske tekster på plads som før. Den lille nyttige udvidelse fylder i Reunion-mappen kun 256 K og fungerer perfekt.

Dansk oversættelse

Flere har savnet en Alternative Resource File med dansk oversættelse af brugerfladerne i Reunion. En sådan er nu på vej.

Henrik Wolffbrandt,

wolffbrandt@vip.cypercitiy.dk

har nemlig arbejdet med at udvikle en dansk version af den svenske Resource File.

En prøve viser, at med filen i Reunion-mappen bliver de fleste engelske tekster på brugerfladerne danske. Arbejdet med en dansk Reunion Resource File betragter Henrik Wolffbrandt som en kollegial opgave.

Han ser gerne henvendelser fra Reunion-brugere, der vil teste filen og komme med forslag til forbedringer.

Opgradering, systemkrav og priser

Egon Ebbe

egonebbe@image.dk

har også de bedste erfaringer med Reunion. Han har udarbejdet flere

slægtsbøger med Reunion 4 og tekstprogrammet Claris Works 5.0 til Macintosh.

Egon Ebbes slægtsbøger er sat overskueligt op med skemaer, mange fotografier, tegninger og korte tekster, så slægtens nulevende generationer får et interessant indtryk af mennesker, steder og begivenheder fra slægtens liv i fortid og nutid.

Det siger sig selv, at Egon Ebbes største problem er plads på harddisken og metoder til at arkivere de mange billeder. Ebbe overvejer at skifte til en ny Reunion-version for at udnytte programmets mange muligheder.

Hvad koster det egentlig?

Reunion 7 leveres på CD, så en Power Macintosh, Mac eller Book med CD drev er en betingelse for at installere programmet.

En anden forudsætning er System OS 7.6 eller nyere og den nødvendige plads på harddisken.

Hele installationen med program, manual og hjælpeprogrammer fylder 12 MB, heraf 9 MB til den elektroniske manual. Databasen med filer, hvor familierne testes ind, fylder 400 K for hver 1000 personer, der lægges i basen. Og som producenten, Leister Productions, lakonisk oplyser, vil - udover en Mac med passende harddisk - en stor familie ikke være en hindring.

Priserne kan variere. I USA er dagsprisen 99 USD for Reunion 7, men dokumenteres ejerskab af en æl-

dre version, fås Reunion 7 opgraderet for 49.95 USD.

Med forsendelse 10 USD blev min pris for en opgradering 529,25 kr. bestilt og betalt over nettet en fredag i oktober 2000.

I Sverige sælger firmaet Gedcom Reunion 7 for 1.095 Skr + forsendelse 50 Skr. En opgradering koster hos Gedcom 625 Skr.

Den nyeste udvidelse til Reunion version 7.05 hentes gratis fra Leisters hjemmeside. Om Windows-udgaven til PC, Generations, fra firmaet Heritage, nævnt i Slægt & Data, har jeg ingen oplysninger. Læs mere på firmaernes hjemmesider:

<http://www.LeisterPro.com/>

Gedcom filer

Folke Andersen, Lyngby vil gerne have sit PAF program til Mac overført til Reunion 7.

Han spørger, om andre har erfaringer med at flytte data ind i Reunion.

Indtil videre kan der henvises til programmets manual, som ses på firmaets hjemmesider.

Fra slægtskartotek til skærm og til papir

I Slægt & Data har udgivelse af slægtsbøger længe været diskuteret. Store praktiske problemer opstår let, hvis ikke slægtsprogram og tekstbehandlingsprogram kan arbejde tæt sammen.

Med Reunion kan oplysninger fra databasen med slægtskartoteket udskrives som rapporter og slægtstavler, der kan redigeres og layouts på skærmen.

Det er en oplagt fordel at kunne skrive og ændre i tavlernes kasser/boxe og flytte på tavlernes elementer. Tekster, skemaer og illustrationer kan i de fleste integrerede programmer layouts, så helheden passer til formålet. Som i moderne grafisk virksomhed samles alle elementer på

Sven Aage Petersen

Syderholm 6
9800 Hjørring
Tlf. 98 92 33 30
svenap@stofanet.dk

skærbilledet, inden der printes ud, og med en god printerkvalitet kan siderne mangfoldiggøres i større eller mindre oplag.

Knud Højrup

knotsys@my-dejanews.com

har på sin Mac og med Reunion 5.0 fremstillet bogen „Hendes Majestæt Dronning Margrethe II og Hendes Slægt“.

Send dine slægtsudskrifter som PDF-filer

Vi har vel alle på et eller andet tidspunkt været i den situation, at vi gerne har villet give slægt eller venner en kopi af udskrifter fra vort slægtsprogram.

Sådan en kopi vil som regel indeholde både tekst og anetavler og måske også billeder.

Mange er vant til at bruge Internettet, og vi sender flere og flere af vore breve som email. Nogle har også lavet deres egen hjemmeside, hvor de gør det muligt for interesserede at hente oplysninger om deres slægtsforskning.

Der er derfor et behov for, at vi på en nem og god måde kan sende vore

slægtsudskrifter og slægtshistorier videre til andre elektronisk med email, på hjemmesider eller på anden måde.

Elektronisk forsendelse

En elektronisk forsendelse må ske på en måde, så modtageren kan læse meddelelsen korrekt og uden besvær.

Det må også være et krav, at den kopi, som modtageren læser, er identisk med den, som afsenderen har sendt. Dette sidste kan lyde som en selvfølge, men det er kun en papirudskrift som forventeligt kommer frem uændret, det gælder langt fra altid, når vi taler om elektronisk overførsel.

Vi kan også komme ud for at afsenderen bruger en PC og modtageren en MAC eller omvendt, og det skulle jo

Erik Helmer Nielsen

Hedager 51
2670 Greve
Tlf 43 90 21 57
ehelmer@boerne.dk

nødiggøre kommunikationen umulig.

PDF - udviklet af Adobe

En god løsning er at sende meddelelsen i et format som kaldes "Portable Document Format" (PDF). Det er et format, som er udviklet af firmaet Adobe. PDF-filer er en pakket form af Postscript filer, og Postscriptspro-

Fortsættes næste side

get er også udviklet af Adobe. PDF har i de senere år fået en sådan udbredelse, at det kan formodentlig kan betragtes som en standard, og formatet bruges i udstrakt grad på Internettet.

Det udmærker sig ved at kunne bruges på alle maskiner, ikke blot på PC'er, men også på MAC'er og andre operativsystemer. Det kan overføre ikke blot tekst, men også grafik og billeder, og det sikrer i meget høj grad, at modtageren ser meddelelsen i nøjagtig det samme format og den samme opstilling, som afsenderen har sendt.

Vore slægtsprogrammer og de fleste andre programmer, som vi almindeligvis bruger, kan ikke umiddelbart lave disse PDF-filer. Alle Windows programmer kan imidlertid bringes til at gøre det ved hjælp af nogle hjælpeprogrammer.

Hjælpeprogrammer

Der findes forskellige programmer på markedet, som kan supplere vort slægtsprogram og hjælpe os med at lave de ønskede PDF-filer.

Nogle af disse programmer opfører sig på samme måde overfor slægtsprogrammet, som en printer gør. Man beder blot slægtsprogrammet om at skrive ud til denne fiktive printer i stedet for til den normale printer. I stedet for et bundt papir får man lavet en PDF-fil på harddisken, og denne fil kan man så sende videre med email, på en hjemmeside, på en diskette eller

en CD-rom, alt efter eget ønske og behov.

Andre programmer er baseret på, at PDF er en komprimeret form for Postscript. Disse programmer er en lille smule vanskeligere at bruge, da de kræver en procedure i to trin. Først skal slægtsprogrammet nemlig lave en Postscript fil ved at skrive ud til en fiktiv Postscript printer. Derefter bruger man så PDF hjælpeprogrammet til at ændre Postscript filen til en PDF-fil, der så kan anvendes som nævnt ovenfor.

Gratis læseprogram

Modtageren af en PDF-fil har det nemmere. Modtageren skal blot have et læseprogram til at læse og udskrive de PDF-filer, som modtages.

Det mest anvendte program er et gratis program fra firmaet Adobe, som hedder AcrobatReader. Det kan fås af mange forskellige veje, det findes således ofte frit på de CD-rom, som følger med forskellige EDB blade.

Det kan dog altid hentes gratis hjem fra firmaet Adobes hjemmeside på adressen: www.adobe.dk/products/acrobat/readstep.html (hent: ar405eng.exe)

Programmer til at lave PDF-filer

Firmaet Adobe, der har udviklet PDF-systemet, sælger selvfølgelig også det nødvendige program, som de kalder Acrobat.

Det indeholder en fiktiv printer-driver, som kaldes Acrobat PDF-

Writer, og som umiddelbart kan lave en PDF-fil. Det indeholder også et program, der kaldes Distiller, der er beregnet til at ændre eller konvertere en Postscript fil til en PDF-fil.

Adobes programmer er gode, men også ret dyre. Prisen på Acrobat er således ca. 2.500 kr.

Et andet program, som har tilsvarende muligheder som Acrobat, er programmet 5D PDF-Creator, også kendt under navnet NikNak. Det har en driver der hedder 5D PDF-Creator, som svarer til Acrobat PDF-Writer, og det har et konverteringsprogram, som hedder 5D To-PDF, det svarer til Adobes Distiller.

5D Creator er lavet af firmaet 5D Solutions i England (se på adressen: www.five-d.com). Det fungerer udmærket, og det koster kun det halve af Acrobat ca. 1.200 kr.

Ghostscript & Ghostview

Den tredje og sidste mulighed, jeg vil nævne, er baseret på et program, der hedder Ghostscript, brugt sammen med en Windows Interface, som kaldes Ghostview.

Ghostscript er oprindelig en såkaldt Postscript Interpreter, altså et program, som kan oversætte en Postscript fil til et læseligt skærmbillede.

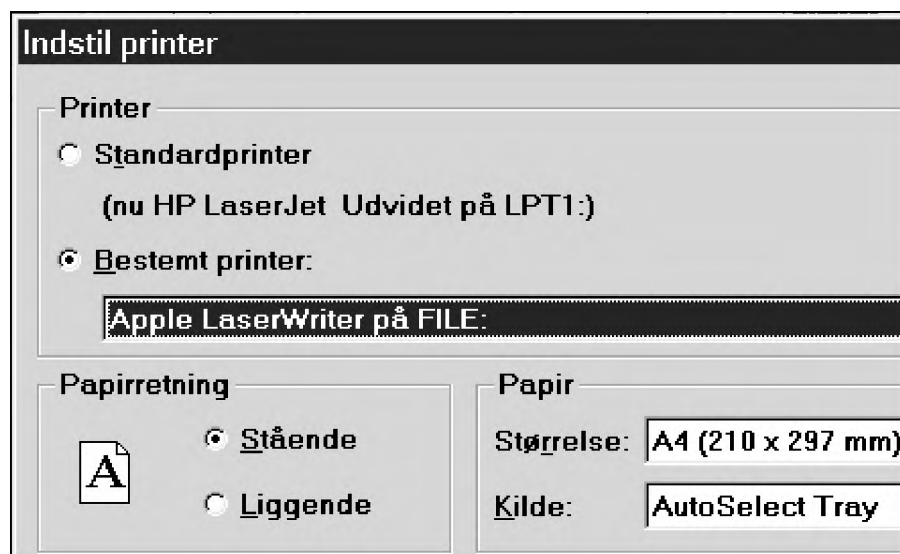
Ghostscript/Ghostview kan imidlertid mange flere ting, og heriblandt kan programmet konvertere en Postscript fil til en PDF-fil. Det kan altså udføre en tilsvarende funktion som Adobes Distiller.

Programmerne Ghostscript/Ghostview er særlig interessante, da de kan bruges frit og gratis. Ghostview anmoder dog om registrering af programmet, men det er frivilligt.

De to programmer kan hentes på Internettet på adresserne:

www.cs.wisc.edu/~ghost/doc/AFPL/get650.htm (hent gs650w32.exe).

www.cs.wisc.edu/~ghost/gsview/get36.html (hent gsv36w32.exe).

Vælg den „fiktive“ nye printer ved udskrivning.

Om brugen af Ghostview

Jeg vil i det følgende fortælle lidt mere om brugen af disse to programmer, som jeg kort vil omtale som Ghostview.

Installation af Ghostview

Ghostview er som nævnt et program, der kan konvertere en Postscript fil til PDF.

Vi får altså brug for at kunne lave en Postscript fil. For at kunne gøre det skal vi have tilføjet en Postscript printer driver til listen af printere i vor PC. Det gør vi i Windows menuen Start/Indstillinger/Printere. Installerer printeren 'Apple LaserWriter' og vær opmærksom på at sætte den op til at skrive ud til en Fil.

Skærbilledet med Printere skal nu vise denne nye printer, og det vil se omtrent sådan ud (se illustration). Den nye printer 'Apple LaserWriter' skal nu kunne findes i Printer menuen på alle Windows programmer. Programmerne vælger mellem forskellige printere med et skærbillede, som typisk hedder 'Indstil Printer', og her skal vi nu sætte printeren til at være 'Apple LaserWriter på FILE'.

Installation af 2 programmer

Dernæst skal vi installere de to programmer til Ghostview, som vi henter fra Internettet på de tidligere nævnte adresser.

Det første program er Ghostscript. Det installeres ved at køre installationsfilen `gs650w32.exe`.

Dernæst installeres programmet Ghostview. Det sker med installationsfilen `gsv36w32.exe`.

Der vil nu være oprettet to nye mapper på Windows skrivebord. Den ene, som hedder Aladdin, kan fjernes, det er kun programmet GSview, der kan blive brug for.

Hent Acrobat Reader

Vi skal også gerne selv kunne læse de PDF-filer, som vi nu kan lave med Ghostview.

Det sker let med programmet Acrobat Reader.

Skærbilledet med Printere skal nu vise denne nye printer „Apple Laser Writer“. Det vil se omtrent sådan ud.

Hvis det ikke allerede er installeret på PC'en, så kan det hentes på Internettet fra Adobes hjemmeside på adressen: www.adobe.dk/products/acrobat/readstep.html i form af en installationsfil, der hedder `ar405eng.exe`.

Eksempel på en PDF-fil

Lad os nu prøve at lave en lille PDF-fil. Vi vælger som et simpelt eksempel at vise en udskrift af en anetavle. Vi beder derfor slægtsprogrammet om at skrive denne anetavle ud til printeren 'Apple LaserWriter på FILE'.

Programmet spørger om et navn på filen, vi kan kalde den for `Anetavle.ps`, bemærk at navnet skal ende på `.ps` (ikke `.pm`). Gem filen et sted på harddisken, hvor det er let at finde den igen. Filen vil have en størrelse på ca. 40-50k.

Hvis programmet Ghostview er sat rigtig rigtigt op, så vil et dobbeltklik på `Anetavle.ps` få Ghostview til at vise anetavlen på skærmen.

For at konvertere Postscript filen til en PDF-fil vælges i Ghostviews menu blot `File/Convert/pdfwrite`, resolution 300 eller 600 og OK.

Giv den nye fil et navn med endelsen `.pdf`, i vort tilfælde kan vi skrive `Anetavle.pdf`, og vi gemmer så filen et passende sted på harddisken. Filen vil være meget mindre end Postscript filen, ca. 8-10k.

Se resultatet eller udskriv

Vi vil nu prøve at se om resultatet blev sådan, som det gerne skulle være.

Hvis Acrobat Reader er installeret korrekt, så er det blot at klikke to gange

på PDF-filen `Anetavle.pdf`. Så viser Acrobat Reader anetavlen på skærmen ligesom den oprindelig så ud. Acrobat kan også skrive anetavlen ud på papir og udskriften vil blive nøjagtig som den oprindelige udskrift fra slægtsprogrammet.

Filen `Anetavle.pdf` kan nu sendes videre til slægt og venner og de vil kunne se anetavlen på deres egen skærm og de vil kunne skrive den ud og få samme udskrift som den oprindelige udskrift fra selve slægtsprogrammet.

Problemer med skrifttyper

Du kan komme ud for at visse skrifttyper ser uldne ud, når de vises på skærmen i Acrobat Reader.

Det er kun en skønhedsfejl på skærmen, udskriften på papir bliver korrekt.

Årsagen skal findes i Postscript-filen, som kun kan gengive Adobes Postscript fonte som skalerbare fonte. Der er dog to af Windows såkaldte TrueType fonte, som automatisk bliver oversat til de tilsvarende Postscript fonte og derfor også vist korrekt. Det er Arial og TimesNewRoman.

Hvis du bruger andre skrifttyper end Postscript fonte og de nævnte to TTF fonte, så risikerer du altså, at de bliver uskarpe på skærmen i Acrobat-Reader.

De dyrere programmer, Adobes PDF-Writer og 5D PDF-Creator, har i en vis udstrækning mulighed for at undgå problemet, da de laver PDF-filen direkte og ikke går omvejen over en Postscript fil.

DIS-Danmarks generalforsamling 2001

Lørdag d. 21. april 2001 kl. 14.00

Odense bys Museer „Hollufsgaard“
Hestehaven 201, Odense.

Generalforsamlingen holdes i auditoriet i
tilbygningen. Benyt motorvejsafkørsel nr. 50.

Dagsorden:

1. Valg af ordstyrer

2. Bestyrelsens beretning

3. Regnskabet for 2000

4. Behandling af indkomne forslag

Der er ikke indkommet skriftlige forslag til generalforsamlingen

5. Fastlæggelse af budget for år 2001 og 2002, herunder fastsættelse af kontingent for 2002

6. Valg til bestyrelsen

På valg er:

Hanne Marie Rud, Ballerup (kan genvælges)

Erik Kann, Virum (kan genvælges)

Jens Verner Nielsen, Høruphav (ønsker ikke genvalg)

Valg af suppleanter:

Ole H. Jensen, Nordborg

Georg Agerby, Brøndby

7. Valg af revisorer og revisorsuppleant

Jørgen Rasmussen, Svendborg

Jan Gisselsson, Lystrup

Mads Andersen, Århus (suppl.)

8. Eventuelt

Foredrag

Håndskrevne kirkebøger udskiftes med elektroniske

Efter generalforsamlingen er der foredrag kl. ca. 15.30 - 16.30

Emne: Den nye Kirkebog (DNK) v. Poul Juel Lauridsen

I årene 2001-2004 vil landets præster skifte den gamle håndskrevne kirkebog ud med den nye elektroniske.

Den nye kirkebog har til tider skabt en meget følelsesladet debat, og flere præster har været betænkelige ved den nye teknik. Dagens foredragsholder har været en af hovedmændene bag udviklingen af den nye elektroniske kirkebog, og han vil i sit foredrag berette om denne og om, hvordan fremtidens kirkebøger kommer til at fungere.